

KASTAMONU MERKEZ İLÇE ANALİZİ

T.C.
KUZAY ANADOLU KALKINMA AJANSI

Bu belge, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı tarafından bastırılmıştır.

Belge No : 2013-RP-39/73

Revizyon No : -

Revizyon Tarihi : -

ISBN : 978-605- 9635-28- 8

1. Basım, Kasım 2016

Editör(ler) : -

Tasarım : EOS

Basım Yeri : SALMAT Matbaacılık

Matbaa Sertifika No : 26062

Bu belgenin her türlü yayın hakkı Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'na aittir.

Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'nın izni olmadan, eğitim ve tanıtım amaçlı da olsa hiçbir şekilde bu belgenin tümü veya bir kısmı yayınlanamaz ve çoğaltılamaz.

T.C. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı

Cebrail Mah. Saray Sk. No: 1 37200 / KASTAMONU

Tel.: 0 (366) 212 58 52 Faks : 0 (366) 212 58 55

E-posta: bilgi@kuzka.gov.tr

www.kuzka.gov.tr

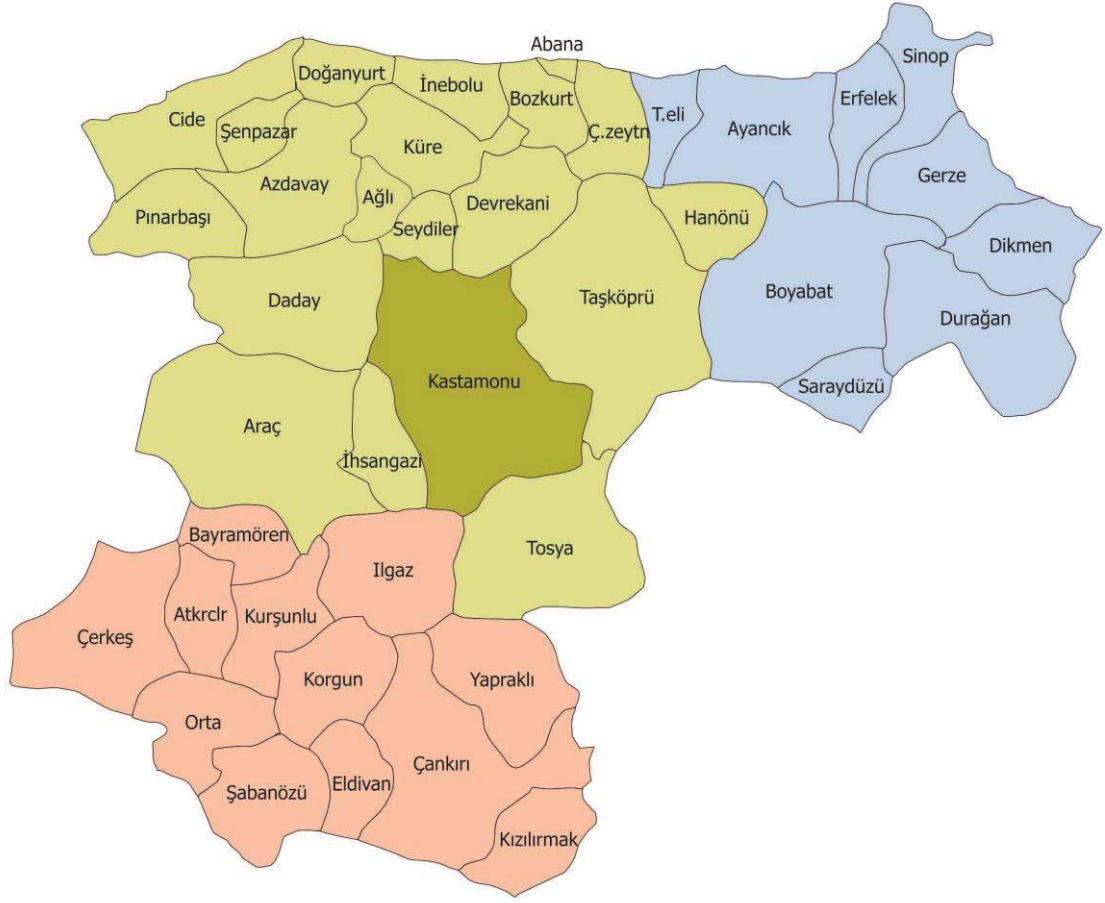
KASTAMONU MERKEZ İLÇE ANALİZİ

Dr. TURGAY YILDIZ

Planlama, Programlama ve Stratejik Araştırmalar Birimi Uzmanı

Temmuz, 2013

İlçenin ve Bölgenin Konumu

Yönetici Özeti

2014 – 2023 Bölge Planına altlık teşkil edecek olan ilçe analizlerinin 41 tanesinden biri olan Araç İlçe Analizi, Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı (KUZKA) Planlama, Programlama ve Stratejik Araştırmalar Birimi (PPSAB) tarafından 2012 yılında hazırlanmıştır. Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'nın sorumluluk alanına giren TR82 Düzey 2 Bölgesi; Kastamonu, Çankırı ve Sinop illerinden müteşekkil olup, illerde sırasıyla (merkez ilçeler dâhil) 20, 12 ve 9 ilçe olmak üzere toplam 41 ilçe bulunmaktadır. Her bir ilçenin sosyal, ekonomik, kültürel ve mekânsal olarak incelendiği ilçe analizleri, mikro düzeyli raporlardır. Analizin ilk 5 bölümü ilçedeki mevcut durumu yansıtmaktadır. Mevcut durum analizinden sonra ilgili ilçede düzenlenen 'İlçe Odak Grup Toplantıları'yla, ampirik bulgular ilçenin ileri gelen yöneticileri, iş adamları ve yerel inisiyatifleriyle tartışılarak analizin 6. Bölümünde bulunan ilçe stratejileri oluşturulmuştur.

İlçe analizleri; İl Müdürlükleri, Kaymakamlıklar, Üniversiteler, Ticaret ve Sanayi Odaları, Türkiye İstatistik Kurumu ve Defterdarlıklardan alınan verilerle oluşturulduğundan, ilçeleri tanıtmanın yanında yatırımcılar için de aslında birer «Yatırım Ortamı Kılavuzu» olma özelliğini taşımaktadır.

Kastamonu Merkez İlçe TR82 Bölgesinde en gelişmiş ilçedir. Doğal ve kültürel zenginliklere sahip ilçe tarihte birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. İlçede öne çıkan sektörler turizm, sanayi ve tarımdır. Sanayide ağaç ve ağaç ürünleri ön plandadır.

Arazi ve topografyası irdelendiğinde eğilimli bir yapısı vardır. Bölgenin %60'ı ormanlık alanlardan oluşmakta olup ekoturizm potansiyeli yüksektir.

Kent nüfusunun yoğun olduğu ilçede üniversite askeriye ve polis okulu mevcut olup ile hareketlilik katmaktadırlar

Bölgenin en önemli problemi istihdam sorunu olup bunun sonucu olarak ilçede yaşayan genç nüfus bölge dışına göç etmektedir.

Önümüzdeki dönemlerde ulaşımda yaşanan gelişmeler, orman varlığı, tarım potansiyeli göz önüne alındığında gelişmeye açık bir ilçedir.

Kısaltmalar

AB	: Avrupa Birliği
ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
DHMI	: Devlet Hava Meydanları İşletmesi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
DSİ	: Devlet Su İşleri
EİE	: Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, Yeni adı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü
EuroStat	: Avrupa İstatistik Ofisi
İBBS	: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması
KGM	: Karayolları Genel Müdürlüğü
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KSS	: Küçük Sanayi Sitesi
MTA	: Maden Tetkik Arama
NACE	:Nomenclature générale des Activités économiques dans les Communautés Européennes, Avrupa Birliği'nde iktisadi faaliyetlerin istatistiksel olarak sınıflandırılmasını sağlayan bir sistem.
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
RES	: Rüzgâr Enerjisi Santrali
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
TCDD	: T.C. Devlet Demiryolları
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu

İçindekiler

Yönetici Özeti	i
Kısaltmalar	ii
İçindekiler	iii
Tablo, Şekil ve Grafikler Listesi	v
1. Giriş	1
1.1. Bölge ve Bölgesel Kalkınma	1
1.2. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması	1
1.3. İlçeye Genel Bakış	2
1.4. İlçenin Coğrafi Yapısı	2
1.5. İlçenin İdari Yapısı	3
2. Sosyo - Kültürel Yapı	4
2.1. Nüfus	4
2.2. Göç	5
2.3. Eğitim	6
2.4. Sağlık	10
2.5. Spor	11
2.6. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın	11
2.7. Kültür	11
2.8. Sivil Toplum Kuruluşları	12
2.8.1. Dernekler	12
2.8.2. Vakıflar	13
2.9. İstihdam ve Sosyal Güvenlik	13
2.9.1. İstihdam	13
2.9.2. Sosyal Güvenlik	14
3. Ekonomik Yapı	15
3.1. Tarım ve Hayvancılık	18
3.1.1. Tarımsal Yapı ve Alan	18
3.1.2. Bitkisel Üretim	18
3.1.3. Hayvansal Üretim	23
3.2. Orman ve Ormancılık	29
3.3. Sanayi	29
3.3.1. Organize Sanayi Bölgeleri	29
3.3.2. Küçük Sanayi Siteleri	29
3.3.3. İlçede Öne Çıkan Sektörler	30
3.4. Madencilik	34
3.5. Turizm	34

4. Kentleşme ve Ulaşım.....	36
4.1. Kentleşme.....	36
4.2. İlçede Ulaşım	36
4.2.1. Karayolları ve Demiryolları	38
5. Çevre ve Enerji.....	39
5.1. Yenilenebilir Enerji Potansiyeli	39
6. Sonuç ve Değerlendirme	41
Kaynakça	43

Tablo, Şekil ve Grafikler Listesi

Tablolar

Tablo-1: Bölge Tipleri	1
Tablo-2: Bölgede Yer Alan İlçe, Köy ve Belde Sayısı ile Bölgenin Yüzölçümüne İlişkin Genel Bilgiler, 2011.....	3
Tablo-3: 1965-2011 Yılları Arası Bölge Nüfusu, 2011.....	4
Tablo-4: Bölgede Bağımlılık Oranları, 2011	5
Tablo-5: Bölgenin Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı, 2011	6
Tablo-6: Üç Büyük Şehirde Kastamonulu ve TR82'li Nüfusu Varlığı.....	6
Tablo-7: Bölgede Üniversitelere Ait Bilgiler, 2012.....	9
Tablo-8: Bölgede Sağlık Kuruluşları ve Uzman Personel, 2011	10
Tablo-9: Spor Tesis ve Toplam Lisanslı Sporcu Sayıları, 2011.....	11
Tablo-10: Bölgede Kültürel Göstergeler, 2011	12
Tablo-11: Bölgede Dernek ve Üye Sayıları, 2010.....	12
Tablo-12: Faaliyet Alanına ve Türüne Göre Dernek Sayıları(%), 2010	13
Tablo-13: Bölgede Kuruluş Amacına Göre Vakıflar, 2011	13
Tablo-14: Bölgede İşyeri ve İstihdam Rakamları, 2012.....	14
Tablo-15: Bölgede Sosyal Güvenlik İstatistikleri, 2011.....	14
Tablo-16: Bölgedeki Şirket Türleri, 2012	15
Tablo-17: Bölgedeki Esnaf Faaliyet Alanlarının Dağılımı, 2012.....	16
Tablo-18: Kastamonu Merkez İlçede İşletmelerin Nace Sınıflandırmasına Göre Faaliyet Alanları, 2012	16
Tablo-19: Kastamonu Merkez, Kastamonu ve TR82'de Tarım Alanları, 2010 (Dekar)	18
Tablo-20: Traktör Sayısı ve Traktör Başına Ekilen Tarla Alanı, 2010	18
Tablo 21: Ürün Türlerine göre Ekilen Tarla Alanı ve Ürün Miktarı, 2010	19
Tablo 22 İlçede Ürün Türlerine Göre Ekilen Alan ve Üretim Miktarları, 2010.....	20
Tablo-23: İlçede Öne Çıkan Sebze Ürünleri, 2010 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak).....	21
Tablo 24 İlçelere Göre Seçilmiş Meyve Ürünleri, 2010 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak).....	22
Tablo-25: Yıllar İtibariyle Büyükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	23
Tablo-26: Yıllar İtibariyle Küçükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	24
Tablo-27: Yıllar İtibariyle Kanatlı Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	25
Tablo-28: Yıllar İtibariyle Bölgede Arı Kovanı Sayısı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	26
Tablo-29: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Et Üretimi (Ton) (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	26
Tablo-30: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Süt Üretimi (Ton) (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)	27
Tablo-31: Yumurta, Bal, Bal Mumu ve Deri Üretimi (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak).....	28
Tablo-32: Ormandan Elde Edilen Endüstriyel ve Yakacak Odun Miktarları	29
Tablo 33: Bölge'de Bulunan Organize Sanayi Bölgeleri	29
Tablo 34: Bölge'de Bulunan Küçük Sanayi Siteleri	30
Tablo-35: Kastamonu Merkez'de İmalat Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Dağılımı, 2012.....	31
Tablo-36: Kastamonu Merkez'de Öne Çıkan Meslek Kolları ve İşletme Sayıları, 2012	33
Tablo-37: Kastamonu Merkez'de Meslek Kolları ve İşletme Sayıları, 2012	33
Tablo 38 Kastamonu Merkez İlçede Maden Varlığı, 2011	34
Tablo 39: Kastamonu Merkez İlçede Madencilik ve Taş Ocakçılığı Alanlarında Faaliyet Gösteren İşletmeler, 2012	34
Tablo-40: Kastamonu Merkez'de Konaklama Kapasitesi, 2012	35
Tablo-41: Kent ve Kır Nüfus Oranları, 2011	36
Tablo-42: Su İstatistikleri, 2011.....	36
Tablo-43: Isınma Türleri, 2011	36
Tablo-44: Bölgede Kargo Şirketleri, 2010	38

Tablo-45: İlçeden İl Merkezine ve Diğer Şehirlere Toplu Taşıma Sefer Sıklığı, 2012.....	38
Tablo-46: Karayolu, Demiryolu ve Köy Yolu Uzunlukları.....	38
Tablo-47: Otomobil Trafik Kazası ve Ölü Sayıları, 2011	38

Şekiller

Şekil-1: Bölgede Turizm Varlığı	35
Şekil-2: TR82 Bölgesinde Ulaşım Ağı ve Nüfusa Göre Yerleşim Kademelenmeleri	37
Şekil-3: Bölgenin Rüzgâr Atlası	39
Şekil 4: Kastamonu Güneş Atlası.....	40

Grafikler

Grafik-1: Bölgede Nüfusun Değişim Trendi, 2011.....	4
Grafik-2: Kastamonu Merkez'in Nüfus Piramidi, 2011	5
Grafik-3: Okulöncesi Seviyede Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011.....	6
Grafik-4: İlköğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011.....	7
Grafik-5: Genel Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011.....	7
Grafik-6: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011.....	8
Grafik-7: Eğitim durumu 2010-2011 (% Olarak)	8
Grafik-8: Son Beş Yıl İçinde Kapanan (2007 – 2011), Taşımalı Eğitim Yapan Okul Sayıları, Halk Eğitim Merkezi ve Özel Eğitim Kurumları Sayısı	9
Grafik-9: Toplumsal Cinsiyet ve Kadın 15 Yaş Üzeri Eğitim Durumu, 2010	11
Grafik-10: İşletmelerin İlçelere Göre Dağılımı, 2012	15
Grafik 11 Kastamonu Merkez Güneşleme Süreleri (Saat)	40

1. Giriş

1.1. Bölge ve Bölgesel Kalkınma

Kalkınma çok boyutlu bir kavram olup; iktisadi büyüme, sermaye birikimi, sanayileşme ve yapısal değişmeyi bünyesinde barındırır. Genel olarak kalkınma kavramı gelişmekte olan ülkeler; büyüme kavramı ise gelişmiş ülkeler için kullanılmaktadır. Reel gelir artışı, istihdam artışı ve yaşam kalitesinin iyileştirilmesi kalkınmanın önemli göstergelerindendir. Kalkınmanın nihai amacı, ülkenin refah düzeyini arttırmaktır. Bu amaca ulaşabilmek için mevcut kaynak ve imkânların rasyonel ve etkin bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Türkiye’de kalkınmanın temel aracı ulusal düzeyde tasarlanan ve tavandan tabana doğru şekillenen politikalar olmuştur. Ancak yakın geçmişe kadar yaygın biçimde uygulanan merkezi kalkınma politikaları farklı bölgelerdeki farklı potansiyelleri harekete geçirmede yetersiz kalmıştır. Küresel ölçekte de gözlenen bu durum, bölgeleri kalkınmanın odağına yerleştirmiştir.

Özellikle 1980’li yıllardan itibaren ekonomik kalkınmada öne çıkmaya başlayan yerel aktörler, kalkınma politikalarının yönünü ve tartışmalarının zeminini ulusal boyuttan yerel boyuta taşımış; bu süreç bölgeler arası işbirliğinin ve rekabetin daha fazla ön plana çıkmasına neden olmuştur. Söz konusu süreç içinde bölgeler ulusal sınırları aşarak işlevsel bütünlükler oluşturmuş; farklı ülkeleri bölgesel politika bağlamında işbirliğine yönlendirmiştir. Bu yüzden bölge tanımı yapmak zorlaşmakta ve yapılan tanımlar birçok kıstasa göre değişmektedir. Örneğin; sosyal bilimlerde bölge; ortak özellikler ile tanımlanan ve coğrafi bir alan olarak kullanılan bir kavramdır (Nillson, 2009). Bu tanımlamalar farklı kıstaslara göre dört başlık altında toplanabilir:

Tablo-1: Bölge Tipleri

Kıstaslar	Bölgeleme İlkeleri	Örnekler
Doğa	Ulaşım Olanakları	Adalar, Vadiler
Kültür	Dil, Etnik Yapı, Din, Tarih	Katalonya, İskoçya
İşlev	Akışın Yoğunluğu	Kent-Bölgeler
Yönetim	İdari Sınırlar	İlçeler, İller

* Tablo, bu çalışma için uyarlanmıştır.
Kaynak: Nillson (2009)

Bu kıstaslara göre farklılaşan bölgelerin gelişmişlik düzeyinde de farklılıklar oluşmaktadır. Bölgesel gelişmişlik farklılıklarının giderilmesi ise bölgesel kalkınma kavramını gündeme getirmiştir. Bölgeye içsel olan potansiyellerin harekete geçirilmesi, gelişme stratejisinin bölgesel düzeyde özgün olarak belirlenmesi ve bölgede yaşayanların karar alma süreçlerine etkin olarak katılması bölgesel kalkınma kavramının temel bileşenleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.2. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması

Avrupa Birliği, yaklaşık 30 yıl önce, bölgesel çözümlemelerin yapılabilmesi ve bölgesel düzeyde istatistiki verilerin tutulabilmesi için İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çalışmasını gerçekleştirmiştir (Eurostat, 2007). 1988’den bu yana fiilen kullanılan bu sınıflandırma, Avrupa Birliği (AB) genelinde yaygın olarak kullanılması için 2003 yılında yasal düzenlemeye kavuşmuştur. AB üyesi ülkelerdeki idari sınırların değişmesinin veri toplamayı zorlaştırmasının önüne geçmek için mümkün olduğu kadar bölgesel fonları akılcı ve uyumlu bir şekilde dağıtmak ve bölgelerin eğilimlerini ölçmek için de bu sınıflandırma kullanılmaktadır (Eurostat, 2009).

Türkiye’de ise İBBS çalışması Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı (DPT) koordinasyonunda ve Devlet İstatistik Enstitüsü’nün (DİE, şimdiki adıyla Türkiye İstatistik Kurumu: TÜİK) katkılarıyla 2002 yılında tamamlanmıştır. Buna göre, Türkiye, 12 Düzey 1, 26 Düzey 2 ve her bir ile karşılık gelen 81

Düzyey 3 istatistiki bölge birimine ayrılmıştır. İstatistiki bölge birimleri, sosyoeekonomik analizler için kullanılması için yanısıra, kalkınma ajanslarının kuruluşuna da temel teşkil etmiştir. Her bir Düzyey 2 Bölgesi'nde bir kalkınma ajansı faaliyet göstermektedir. TR82 Düzyey 2 Bölgesi'ni Kastamonu, Çankırı ve Sinop illeri oluşturmaktadır.

1.3. İlçeye Genel Bakış¹

Kastamonu çok eski bir geçmişe sahip olup, yapılan arkeolojik kazı ve yüzey araştırmaları sonucunda bölgenin Paleolitik dönemle birlikte neolitik, kalkolitik ve erken tunç dönemlerine kadar kesintisiz bir yerleşime sahne olduğunu göstermektedir. Bu çağların sonrasında, M.Ö. 2000'de Anadolu tarihi coğrafyasına bakıldığında Kastamonu ve çevresinde Pala ve Tummana adı verilen kavimlerin yerleşik olduğu görülmektedir. Bu kavimlere ait, çivi yazısı tabletlere de Hitit arşivlerinde rastlanmıştır

MÖ 2000'li yıllarda bölgede hüküm süren Hitit uygarlığına ait bulgular Kastamonu'nun Devrekani ilçesi sınırlarındaki Kınık kazısı ile ortaya konmuştur. Hititlerden sonra bölge Frigya, Lidya, Pers, Helen ve Pontuslar'ın hakimiyetinde kalmıştır.

Paflogonya olarak adlandırılan Kastamonu ve bölgesinde M.Ö. 65-64 yıllarından itibaren Roma hakimiyeti yaşanmaya başlamış ve Bölgenin başkenti ise Taşköprü'deki antik Pompeiopolis olmuştur.

Bölgede Roma İmparatorluğunun bölünmesinden sonra Bizanslar hüküm sürmüş ve MS 1211 tarihinden itibaren kesin olarak Türk hakimiyetine girmiştir.

1211'de Emir Hüsameddin Çoban Bey tarafından bölge tamamen Türk hâkimiyetine geçirilerek Çobanoğulları Beyliği kurulmuştur. Yaklaşık olarak 1295'li yıllara kadar hüküm süren bu beylikten sonra, Eflâni tımarına bağlı Şemseddin Yaman Candar tarafından yine Kastamonu merkezli Candaroğulları Beyliği kurulmuştur. Bu dönemde kent bir ilim ve sanat merkezi haline gelerek, dönem Türk-İslam dünyası içerisinde saygın bir konuma yükselir. 1461 tarihine gelindiğinde Fatih Sultan Mehmet, beyliği Osmanlı Devleti sınırlarına katarak önemli bir sancak haline getirilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde, idari taksimat bakımından, geçmişten gelen bir yönetim merkezi olma özelliğini sürdüren Kastamonu Sancağı, doğuda Samsun, batıda İzmit, güneyde Kalecik ve kuzeydeki doğal sınırı olan Karadeniz sahili ile imparatorluğun geniş bir eyaleti olarak, cumhuriyete kadar bir idari merkez konumunu sürdürmüştür. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte yapılan yeni değişikliklerle Kastamonu 12 ilçe ile birlikte, bir il olma özelliğini korumuştur.

1.4. İlçenin Coğrafi Yapısı²

Kastamonu, Batı Karadeniz Bölgesinde yer alan bir il olup, deniz seviyesinden yüksekliği 775 m'dir. 13.108 km²'lik yüzölçümü ile Türkiye yüzölçümünün %1,7'sini oluşturmaktadır.

Kastamonu, çoğunlukla engebeli arazilerden oluşmaktadır. İlin kuzeyinde Batı Karadeniz Dağları bulunmaktadır. Kastamonu'nun kuzeyinde Karadeniz sahiline paralel olarak İsfendiyar (Küre) Dağları, güneyinde ise yine doğu batı uzantılı Ilgaz Dağları yer alır.

Kastamonu, Türkiye'nin Karadeniz'e doğru uzanan çıkıntısının büyük bölümünü kapsayarak doğuda Çatalzeytin İlçesi'nin Sinop ile birleştiği noktadan, batıda Kerempe Burnu'na kadar kıyı düz bir şerit halinde uzanır. Kerempe Burnu'nda bariz bir çıkıntı meydana getirerek güney batı doğrultusunda Bartın İl sınırına kadar kıyı devam eder. Karadeniz'e olan bu kıyının uzunluğu 170 km'dir.

Kastamonu'nun yüzölçümünün %74,6'sı dağlık ve ormanlık, %21,6'sı plato ve %3,8'i oavadan oluşur. Dağılımdan da anlaşılacağı üzere İlin tarıma elverişli alanları sınırlıdır. Ancak vadiler etrafında küçük ovalar göze çarpar. Bunlardan önemlileri Daday ve Taşköprü ovalarını içine alan Gökırmak ile Tosya tarım alanını kapsayan Devrez Vadileridir. Ayrıca Araç, Cide ve Devrekani Çay Yatakları çevresinde de ekim ve dikime elverişli alanlar bulunmaktadır.

¹ Kastamonu Valiliği Web Sitesi (www.kastamonu.gov.tr) Erişim Tarihi 04.12.2012

² Kastamonu Valiliği Web Sitesi (www.kastamonu.gov.tr) Erişim Tarihi 04.12.2012

İlde Yaralıgöz Dağı (1985m.), Göynük Dağı (1770m.), Dikmen Dağı (1471m.), Kurtgirmez Dağı (1450 m.), Güruh Dağı (1493m.), Ballıdağ {1400 m.}, Isırganlık Dağı, Harami Dağı ve Elek Dağı önemli yükseltileri teşkil etmektedir. İlin güneyinde ise Ilgaz Dağları uzanmaktadır. Bu Dağlar yüksek ve devamlıdır. Kuzeyde Gökırmak ve Araç Çayı, güneyde ise Devrez Çayı vadileri ile sınırlanmıştır. En yüksek noktası Çatalılgaz Tepesi'dir (2565m.).

1.5. İlçenin İdari Yapısı

Kastamonu Merkez İlçesi 19 mahalle 2 belde ve 178 köyden oluşmaktadır.

Tablo-2: Bölgede Yer Alan İlçe, Köy ve Belde Sayısı ile Bölgenin Yüzölçümüne İlişkin Genel Bilgiler, 2011

	İlçe Sayısı	Köy Sayısı	Belde Sayısı	Yüzölçümü (Göl Hariç–km ²)
Merkez	-	178	2	1.829
Kastamonu	20	1.070	1	13.153
TR82	41	1.906	22	26.435
Türkiye	957	34.402	1.977	769.604

Kaynak: TÜİK Bölgesel İstatistikler (Erişim Tarihi: 09.04.2012)

2. Sosyo - Kültürel Yapı

2.1. Nüfus

Kastamonu Merkez İlçe, Kastamonu, TR82 Bölgesi ve Türkiye için 1965'ten 2011 yılına kadar toplam nüfustaki değişimler Tablo-3 ile gösterilmiştir. Merkez ilçede nüfus, periyotlar halinde incelendiğinde; 1980 ve 1985 yıllarında artış göstermiş ancak 1990 yılında azalma 2000 yılında tekrar artış ve 2011 yılında azalış görülmüştür. Bölgede nüfusun azalmasının başlıca etkenleri göçtür.

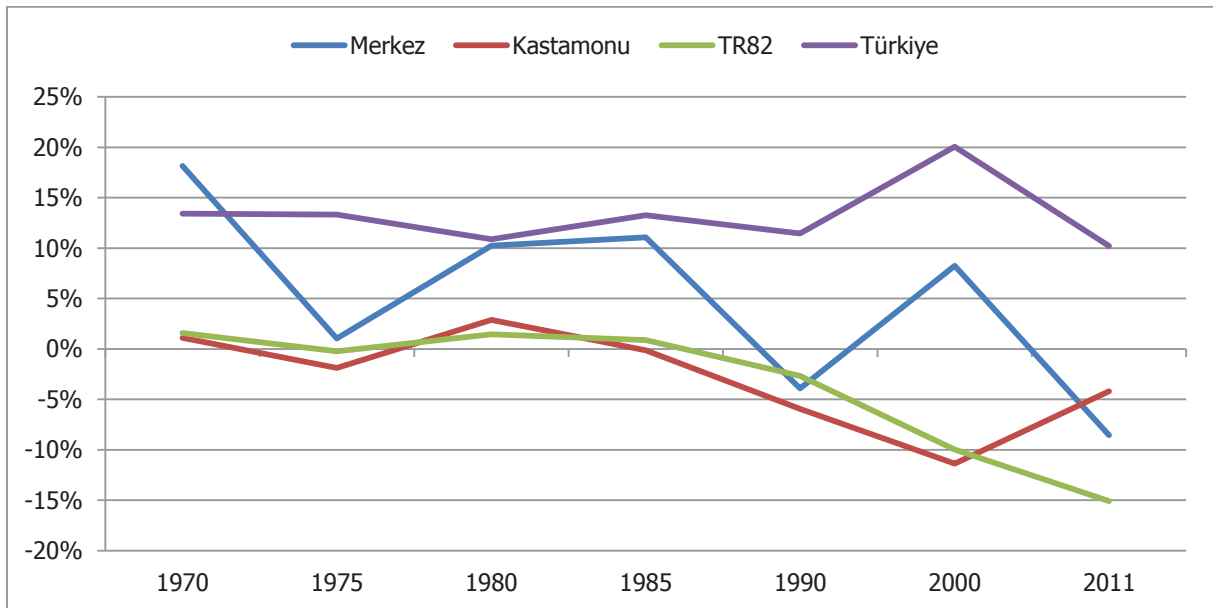
Tablo-3: 1965-2011 Yılları Arası Bölge Nüfusu, 2011

	Merkez	Kastamonu	TR82	Türkiye
1965 Nüfus Sayımı	67.093	441.638	958.413	31.391.421
1970 Nüfus Sayımı	79.279	446.601	973.623	35.605.176
1975 Nüfus Sayımı	80.099	438.243	971.316	40.347.719
1980 Nüfus Sayımı	88.321	450.946	985.624	44.736.957
1985 Nüfus Sayımı	98.109	450.353	994.457	50.664.458
1990 Nüfus Sayımı	94.279	423.611	967.893	56.473.035
2000 Nüfus Sayımı	102.059	375.476	871.405	67.803.927
2011 ADNKS	93.347	359.759	739.997	74.724.269

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 09.04.2012)

Kastamonu Merkez'deki nüfus değişim trendi, dönemsel olarak Kastamonu genelinden ve TR82 bölgesinden farklılık gösterebilmektedir. Kastamonu'nun diğer ilçeleri devamlı olarak dışarıya göç verip nüfusları azalırken, merkezde bulunan üniversite ve askeriye gibi etkenlerle merkez nüfusunda fazla bir azalma beklenmemektedir. Özellikle 2007 yılında başlayan Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sayesinde daha güvenilir veriler elde edilmeye başlanmıştır. Bu doğrultuda Merkez nüfusu üzerinde yapılan ileriye dönük nüfus projeksiyonları daha tutarlı olacaktır. Kastamonu Merkez nüfusunda meydana gelecek değişimler TR82 Bölgesini büyük oranda etkileyecektir (Bkz. Grafik-1).

Grafik-1: Bölgede Nüfusun Değişim Trendi, 2011

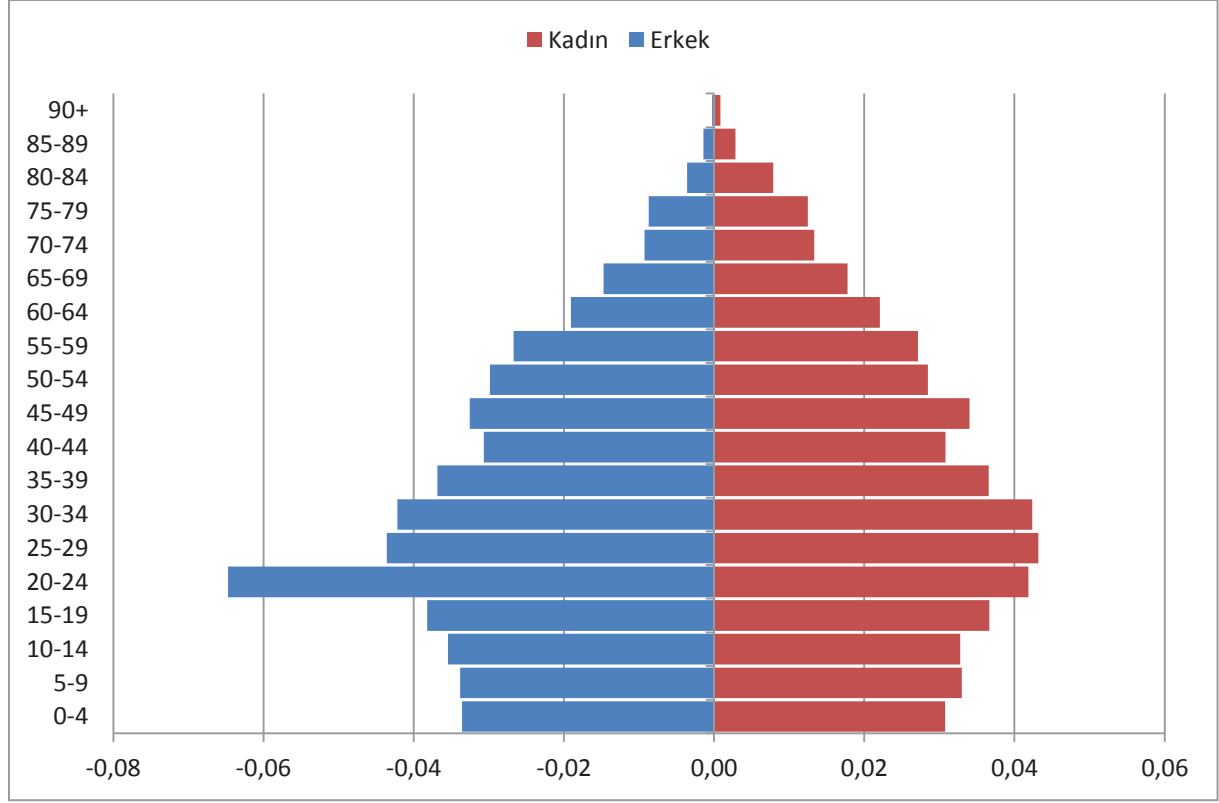

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 09.04.2012)

* TÜİK verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

Kastamonu Merkez'de beşerli yaş grubuna göre nüfus piramidi Grafik-2 ile gösterilmiştir. Türkiye ortalamasına yakın bir şekilde, piramidin giderek daralan alt kısmından bölgede doğurganlığın azaldığı anlaşılabılır. Kastamonu Merkezde son 10 yılda doğurganlık oranlarının belli bir seviyede kaldığı görülmektedir. Ayrıca 20-24 yaş grubundaki erkeklerin kadınlardan fazla görünmesinin sebebi ilde askeriye polis okulu ve üniversitenin olmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Grafik-2: Kastamonu Merkez'in Nüfus Piramidi, 2011

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 09.04.2012).

* TÜİK verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

Nüfus bağımlılıkları, genç ve yaşlı bağımlılığı olmak üzere ikiye ayrılır. Genç bağımlılığı ve yaşlı bağımlılığı sırasıyla 0-14 yaş aralığındaki nüfusun ve 65 ve üstündeki yaş grubunda bulunan nüfusun, 15-64 yaş aralığındaki çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla hesaplanır. Kastamonu Merkez'de genç ve yaşlı bağımlılığı Kastamonu ve TR82 bölgesinden düşüktür (Bkz. Tablo-4). Kısaca Kastamonu Merkez nüfus yapısı il genelinden ve TR82 bölgesinden daha genç yapıdadır.

Tablo-4: Bölgede Bağımlılık Oranları, 2011

	Genç Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş/15-64 Yaş)	Yaşlı Bağımlılık Oranı (65+ /15-64 Yaş Yaş)	Toplam Bağımlılık Oranı (0-14 Yaş + 65+ Yaş)
Merkez	28,2	13,2	41,3
Kastamonu	28,9	23,4	52,3
TR82	29,7	23,5	53,2
Türkiye	37,5	10,9	48,4

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 09.04.2012).

2.2. Göç

Göç, insanların belirli bir zaman boyutu içinde belirli bir yerleşim alanından başka bir yerleşim alanına geçişidir (İçduygu ve Ünalın, 1998). Buna göre 2011 yılında TR82 bölgesinde net göç (bölgeye gelenler – bölgeden gidenler) -4.777 kişi olarak gerçekleşirken net göç hızı binde 6 olarak

hesaplanmıştır. Kastamonu içinse bu değerler sırasıyla, 459 kişi ve binde 1 olarak hesaplanmıştır (Bkz. Tablo-5)

Tablo-5: Bölgenin Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı, 2011

	ADNKS 2011 Nüfusu	Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı (%)
Kastamonu	359.759	15.023	15.482	-459	-1
TR82	739.997	34.323	39.100	-4.777	-6
Türkiye	74.724.269	2.246.828	2.246.828	0	0

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 10.04.2012).

Üç büyük şehirde (İstanbul, Ankara ve İzmir) Kastamonulu varlığı şaşırtıcı düzeylere ulaşmaktadır (Bkz. Tablo-6). 2011 yılı itibarıyla İstanbul'un toplam nüfusu 13.483.052'dir. İstanbul nüfusunun 541.797'lik kısmı Kastamonu, 1.063.529'luk kesimi ise TR82 doğumlu olan kişilerden oluşmaktadır. Türkiye'de yoğun iç göçün başlangıç tarihi olan 1950'lerden bu yana İstanbul'a göç eden Kastamonulu, Çankırılı ve Sinoplular bugün İstanbul nüfusunun yaklaşık %8'ini oluşturmaktadır.

Tablo-6: Üç Büyük Şehirde Kastamonulu ve TR82'li Nüfusu Varlığı

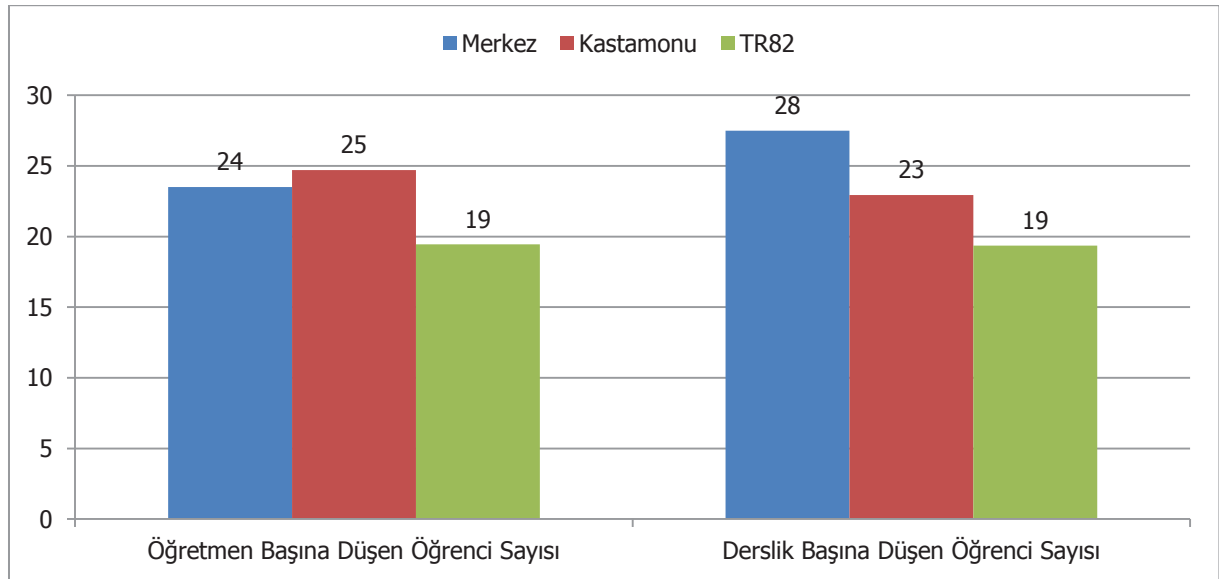
	İstanbul	Ankara	İzmir
Kastamonu	541.797	40.984	7.378
TR82	1.063.529	299.358	21.067

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (Erişim Tarihi: 10.04.2012).

2.3. Eğitim

Kastamonu Merkez'de 2010-2011 dönemi için okulöncesi seviyede öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-3 ile gösterilmiştir. Grafikten anlaşılabacağı üzere, Kastamonu Merkez'de öğretmen başına düşen okulöncesi öğrenci sayısı TR82 ortalamasından yüksektir. Derslik başına düşen okulöncesi öğrenci sayısı ise Kastamonu ve TR82 ortalamasından yüksektir.

Grafik-3: Okulöncesi Seviyede Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011

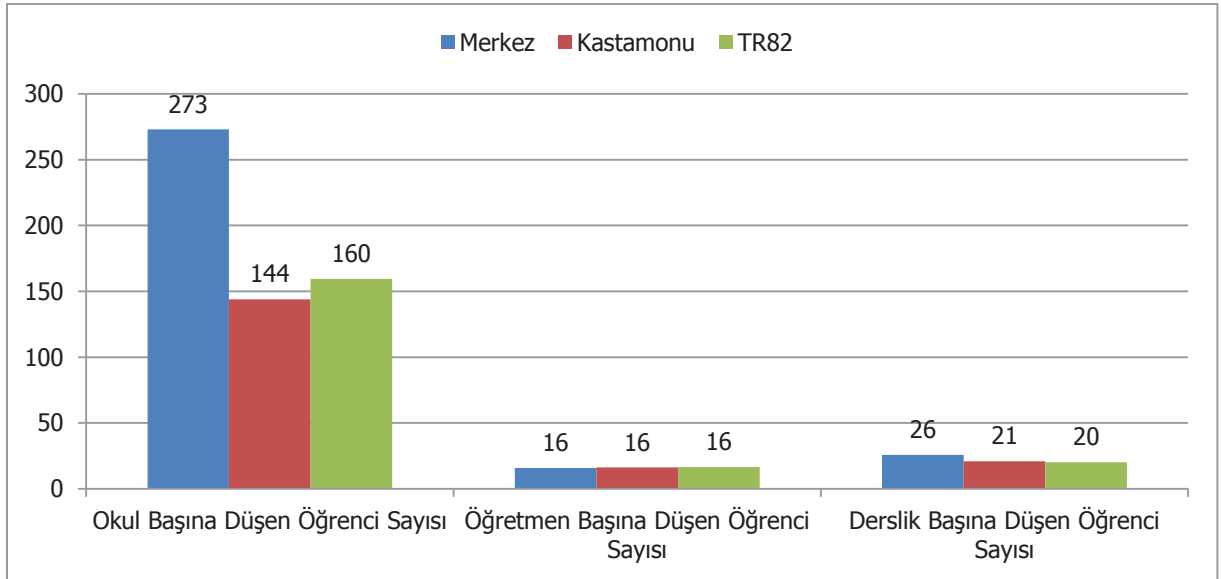

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Kastamonu Merkez'de 2010-2011 dönemi için İlköğretim seviyesinde okul, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-4 ile gösterilmiştir. Grafiğe göre, Kastamonu Merkez'de okul başına düşen

ilköğretim öğrenci sayısı ve derslik başına düşen öğrenci sayısı Kastamonu ve TR82 ortalamasından yüksektir. Öğretmen başına düşen öğrenci sayısı ise il ve bölge geneliyle paralellik göstermektedir.

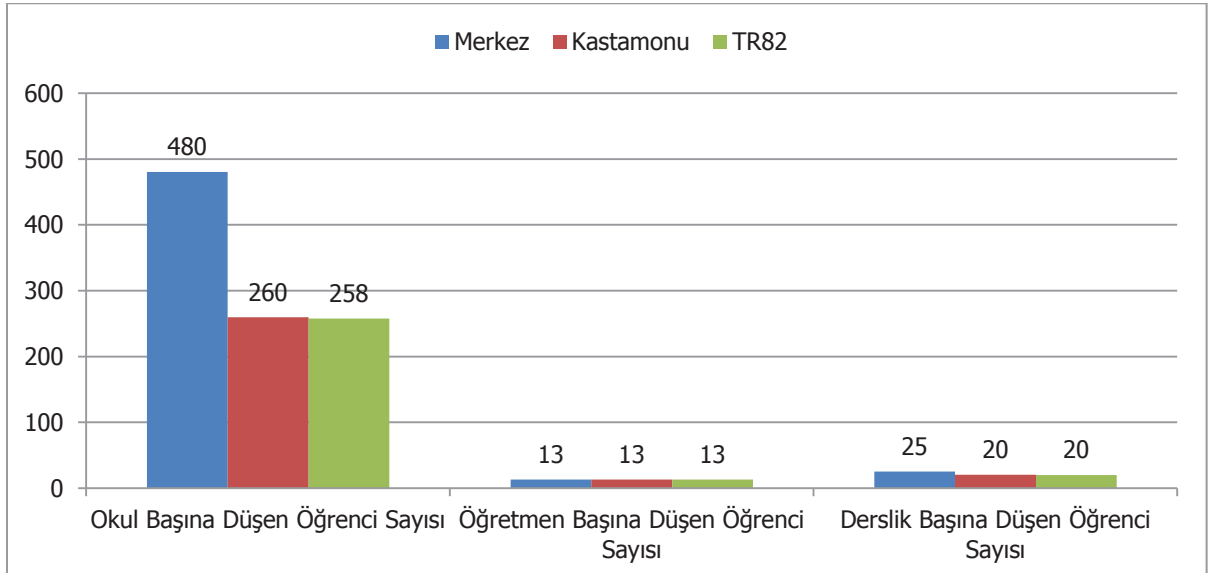
Grafik-4: İlköğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Kastamonu Merkez’de 2010-2011 dönemi için ortaöğretim seviyesinde okul, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-5 ile gösterilmiştir. Buna göre, Kastamonu Merkez’de okul başına düşen ortaöğretim öğrenci sayısı ve derslik başına düşen öğrenci sayısı ortalaması Kastamonu ve TR82 ortalamasından yüksekken öğretmen başına düşen ortaöğretim öğrenci sayısı Kastamonu geneli ve TR82 bölgesiyle eşittir.

Grafik-5: Genel Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011

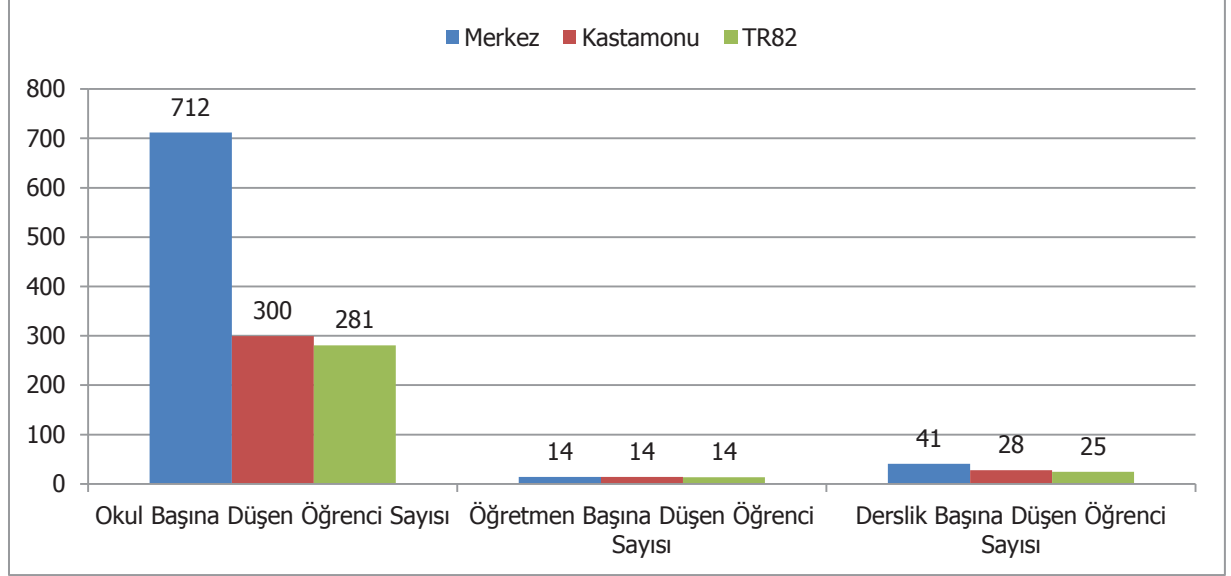

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Kastamonu Merkez’de 2010-2011 dönemi için mesleki ve teknik ortaöğretim seviyesinde okul, öğretmen ve derslik başına düşen öğrenci sayıları Grafik-6 yardımıyla gösterilmiştir. Grafiğe göre, Kastamonu Merkez’de okul başına düşen mesleki ve teknik ortaöğretim öğrenci sayısı ve derslik başına

düşen öğrenci sayısı Kastamonu ve TR82 ortalamasından yüksek, öğretmen başına düşen mesleki ve teknik ortaöğretim öğrenci sayısı Kastamonu ve TR82 bölgesine eşittir.

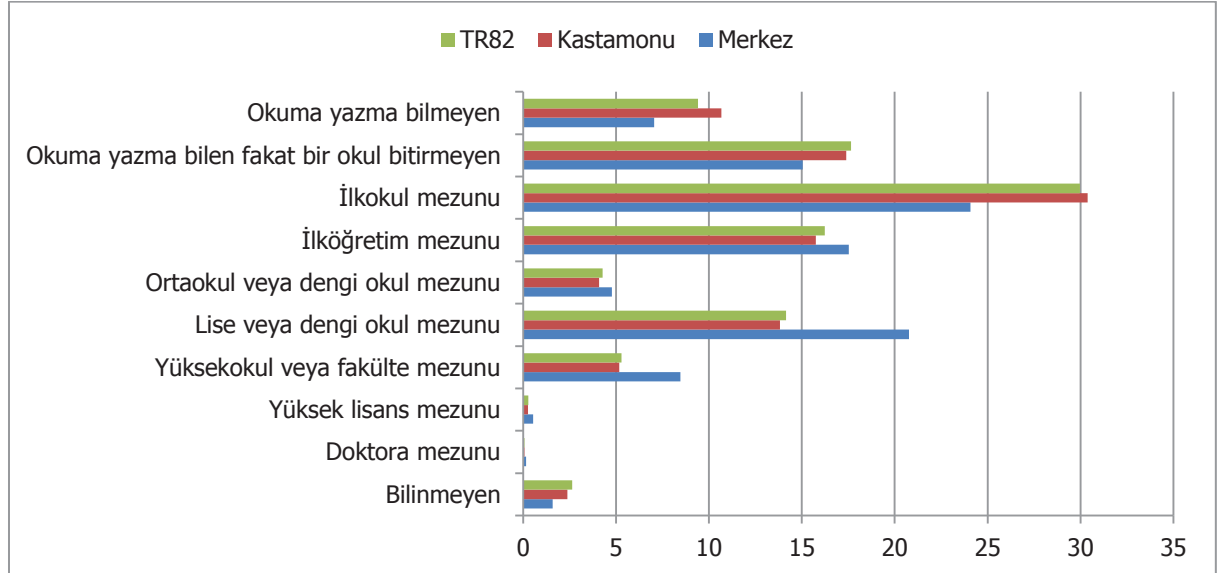
Grafik-6: Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Seviyesinde Okul, Öğretmen ve Derslik Başına Öğrenci Sayıları, 2010-2011

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Bölgede yaşayan kadınların eğitim durumuna bakıldığında Kastamonu Merkez'in eğitim yapısının, Kastamonu ve TR82'den farklılaştığı görülmektedir. Merkezin eğitim seviyesinin daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır. Yani Kastamonu Merkez'de ilkökul mezunu yüzdesi Kastamonu ve TR82 ortalamasından daha düşükken yüksekökul mezun yüzdesinin yüksek olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik-7).

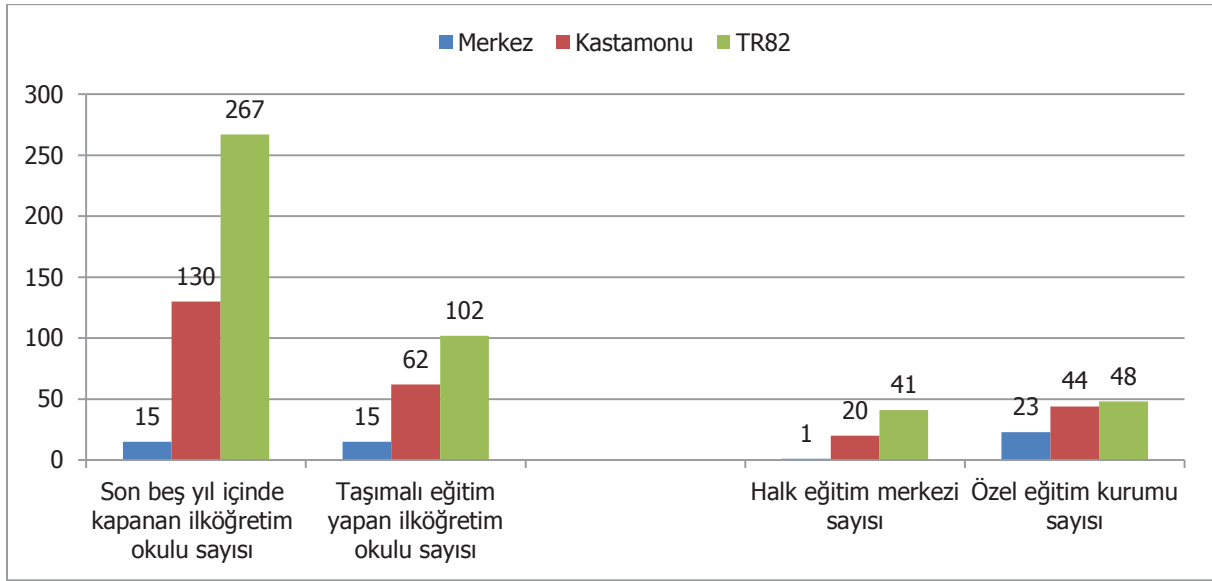
Grafik-7: Eğitim durumu 2010-2011 (% Olarak)

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012).

Son beş yıl içinde kapanan, taşınalı eğitim yapan okul sayıları, halk eğitim merkezi ve özel eğitim kurumları sayısı Grafik-8 ile gösterilmiştir. Kastamonu Merkez'de son beş yıl içinde 15 okul kapanmıştır. Ayrıca bölgede taşınalı eğitim yapan ilköğretim okulu 15, halk eğitim merkezi 1 ve özel eğitim kurumu 23 adet eğitim kurumu vardır.

Grafik-8: Son Beş Yıl İçinde Kapanan (2007 – 2011), Taşımalı Eğitim Yapan Okul Sayıları, Halk Eğitim Merkezi ve Özel Eğitim Kurumları Sayısı

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Millî Eğitim Müdürlükleri

Bölgede Üniversite varlığına ilişkin bilgiler Kastamonu Merkez, Kastamonu ve TR82 için özetlenmiştir (Bkz. Tablo-7). Kastamonu Merkez’de 1 adet üniversite, üniversiteye bağlı 15 fakülte ve yüksekokul vardır. Üniversiteye bağlı Merkez fakülte ve yüksekokullarda 88 program ve bölüm olup; bu bölümlerde 10.416 öğrenci eğitim görmektedir ve toplam 359 akademik personel görev yapmaktadır.

Tablo-7: Bölgede Üniversitelere Ait Bilgiler, 2012

	Fakülte/Meslek Yüksek Okul/Yüksek Okul Sayısı	Akademik Personel Sayısı	Öğrenci Sayısı	Bölüm-Program Sayısı
Merkez	15	359	10.416	88
Kastamonu	26	478	12.841	177
TR82	48	1.113	25.122	301

Kaynak: TR82 Bölgesi Üniversiteleri

2.4. Sağlık

Bölgede 2011 yılı itibarıyla hastane, yatak, hekim, hasta, yatak başına hasta, hekim başına hasta, toplum sağlığı merkezi ve eczane sayıları gösterilmiştir (Bkz. Tablo-8). Merkez İlçede 2'si kamu 3'ü özel toplam 5 hastane olup; yatak sayısı 770'tir. Merkezde, uzman ve pratisyen olmak üzere toplam 239 hekim görev yapmaktadır. Yatak başına hasta sayısı ve hekim başına hasta sayısı ise oldukça yüksektir.

Tablo-8: Bölgede Sağlık Kuruluşları ve Uzman Personel, 2011

			Merkez	Kastamonu	TR82
Hastane Sayısı	Kamu		2	14	29
	Özel		3	3	4
	Toplam		5	17	33
Yatak Sayısı	Kamu		605	939	1.439
	Özel		165	165	243
	Toplam		770	1.104	2.043
Hekim Sayısı	Kamu	Uzman	98	141	319
		Pratisyen	66	119	304
		Toplam	164	260	623
	Özel	Uzman	63	63	84
		Pratisyen	12	12	20
		Toplam	75	75	104
Hasta Sayısı	Kamu		740.142	1.506.406	3.911.051
	Özel		389.381	389.381	557.900
	Toplam		1.129.523	1.895.787	4.468.951
Yatak Başına Hasta Sayısı			1.467	1.717	2.187
Hekim Başına Hasta Sayısı			4.726	5.659	6.147
Toplum Sağlığı Merkezi Sayısı			1	20	41
Bebek Ölüm Oranı (‰)			1,9	6,3	8,4
Eczane Sayısı			43	112	233

Kaynak: TR82 Bölgesi İl Sağlık Müdürlükleri

2.5. Spor

Kastamonu Merkez’de, futbol sahası, yüzme havuzu ve kapalı spor salonlarını içeren 7 spor tesisi faaliyet göstermektedir.

Tablo-9: Spor Tesisi ve Toplam Lisanslı Sporcu Sayıları, 2011

	Spor Tesisi Sayısı	Toplam Lisanslı Sporcu Sayısı
Merkez	7	(Sayısı bilinmiyor)-
Kastamonu	38	9.436
TR82	83	28.669

Kaynak: Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlükleri

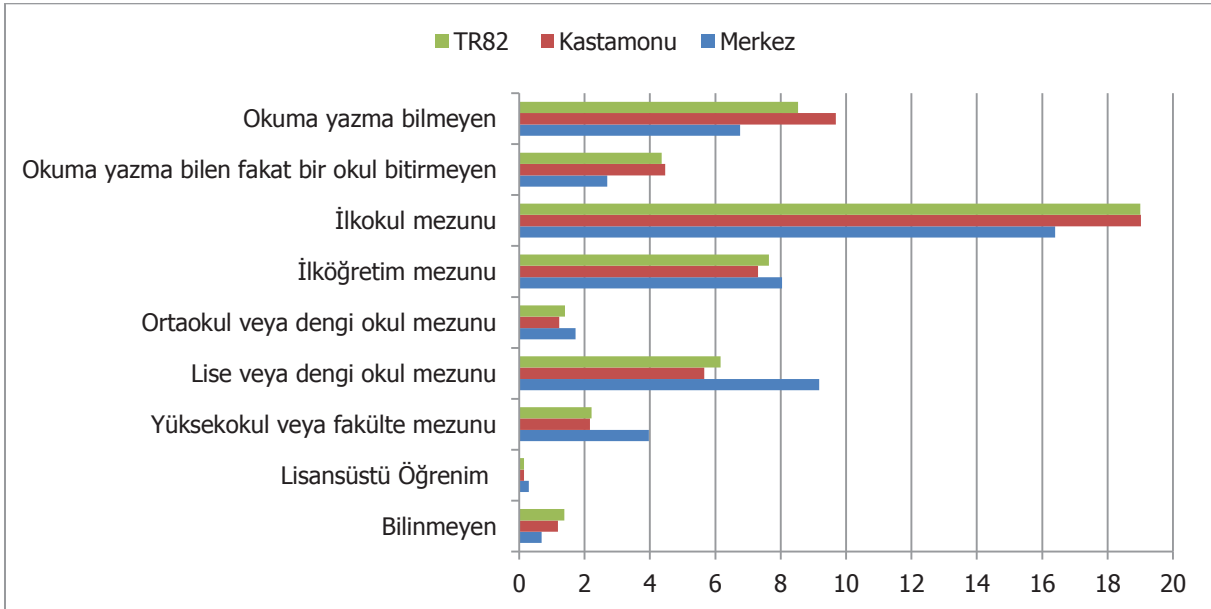
2.6. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın

Cinsiyet oranı, bir toplumdaki toplam erkek sayısının toplam kadın sayısına olan oranıdır. Cinsiyet oranı, Dünya’da ve Türkiye’de ortalama olarak 100 kadına 105 erkek gelecek şekilde dengelenmektedir. Kastamonu Merkez’de ise ortalama olarak 100 kadına 102 erkek gelmektedir ve bu değer Türkiye ortalamasının biraz altındadır. Merkez ilçede Kastamonu ve TR82 bölgesine göre erkek sayısı merkezde askeriye ve polis okulunun varlığı nedeniyle fazladır. Bunlara rağmen erkek sayısı Türkiye ortalamasının altındadır. Bunun sebebi olarak çalışma amaçlı bölge dışına göçtür.

Biyolojik cinsiyet kavramından ayrılan toplumsal cinsiyet, farklı zamanlarda farklı cinsiyetlere biçilen toplumsal (sosyal ve ekonomik) rollerle ilgilidir. Kadının statüsü, eğitimi, toplumsal hayata katılımı, istihdamı öne çıkan toplumsal cinsiyet göstergeleridir.

Merkez, Kastamonu ve TR82 ortalamasıyla karşılaştırıldığı zaman, kadın eğitim düzeyinin Merkezde yaşayan kadınların eğitim düzeylerinin Kastamonu ve TR82 ortalamasından yüksek olduğu görülmektedir (Bkz. Grafik-9).

Grafik-9: Toplumsal Cinsiyet ve Kadın 15 Yaş Üzeri Eğitim Durumu, 2010

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012).

2.7. Kültür

Kastamonu Merkez’de faaliyet gösteren Arkeoloji, Kent Tarihi Müzesi, Livapaşa ve Hz. Pir Müzesi olmak üzere 4 tane müze vardır. Merkez İlçede 2 kütüphane ve 7 spor tesisi bulunmaktadır. Spor tesisleri

arasında futbol sahası, yüzme havuzu ve spor salonları sayılabilir. Merkezde her yıl düzenli olarak 3 tane etkinlik düzenlenmektedir. Bunlar mayıs ayının ilk cuması başlayıp 1 hafta süren Şeyh Şaban'î Veli ve Kastamonu Evliyalarını anma haftası, 23-25 Ağustos tarihleri arasında Türk Dünyası Günleri ve 23-31 Ağustos tarihleri arasında kutlanan Atatürk'ün Kastamonu'ya gelişi ve Şapka ve Kıyafet İnkılabıdır.

Tablo-10: Bölgede Kültürel Göstergeler, 2011

	Düzenli Yapılan Etkinlik Sayısı	Kütüphane Sayısı	Müze Sayısı	Spor Tesisi Sayısı	Toplantı Salonu Sayısı	Maksimum Toplantı Salonu Kapasitesi	Toplam Toplantı Salonu Kapasitesi
Merkez	3	2	4	7	2	500	600

Kaynak: İlçe Anketleri

2.8. Sivil Toplum Kuruluşları

2.8.1. Dernekler

Merkezde faaliyet gösteren 216 derneğin 9.853 erkek, 1.975 kadın üyesi vardır. Kadın üye sayısı, hem Kastamonu hem de TR82 ortalamasının üstündedir. Kadınların derneklere katılımı, erkeklere oranla Kastamonu ve TR82'de olduğu gibi Kastamonu Merkez'de de gelişmediği görülmektedir.

Tablo-11: Bölgede Dernek ve Üye Sayıları, 2010

	Dernek Sayısı	Üye Sayısı				
		Toplam	Erkek	Kadın	Erkek (%)	Kadın (%)
Merkez	216	11.828	9.853	1.975	83,3	16,7
Kastamonu	516	27.375	23.942	3.433	87	13
TR82	1.229	62.477	55.929	6.548	90	10

Kaynak: Dernekler Dairesi Başkanlığı

Merkez ilçede faaliyet alanlarına göre derneklerin oranları gösterilmiştir (Bkz. Tablo-12) Kastamonu Merkez'de öne çıkan dernek türleri dini temelli, toplumsal hayat, mesleki dayanışma ve eğitim, hayır işleri ve yardımlaşmayla ilgili derneklerdir.

Tablo-12: Faaliyet Alanına ve Türüne Göre Dernek Sayıları(%), 2010

	Merkez	Kastamonu	TR82
Dini Temelli Dernekler	25	20,3	22
Toplumsal Hayat	21,3	12,2	9
Mesleki Dayanışma ve Eğitim	13	12,4	7,9
Hayır İşleri ve Yardımlaşma	9,3	12,8	21,2
Kültür	8,8	4,8	3,4
Sağlık	6,9	1,7	1,2
Spor	4,6	19,6	19,4
Çevre	3,2	1,6	1,7
Dostluk	2,8	1,2	3,1
Sosyal	1,9	3,1	2,6
Kalkınma	0,9	6,6	4,5
İmar	0,9	1,4	1,5
Sivil Haklar	0,9	1,6	1
Gençlik	0,5	0,8	1,1
Diğer	-	-	0,2
Kadın Dernekleri	-	-	0
Öğrenci	-	-	0,3
Uluslararası Etkinlikler	-	-	-

Kaynak: T.C. İçişleri Bakanlığı, Dernekler Dairesi Başkanlığı

2.8.2. Vakıflar

Kastamonu Merkez’de vakıf faaliyetleri önemli bir yer tutmaktadır. Merkez ilçede eğitim, dini eğitim ve sosyal yardım vakıfları öne çıkmaktadır (Bkz. Tablo-13).

Tablo-13: Bölgede Kuruluş Amacına Göre Vakıflar, 2011

Kurum Amacı*	Merkez	Kastamonu	TR82
Eğitim	6	9	11
Dini-Dini Eğitim	4	7	8
Sosyal Yardım	3	22	43
Sosyal, Tarihi ve Kültürel	3	3	3
Kültür	2	3	5
Sağlık	2	3	3
Sosyal Hizmet	1	2	3
Spor	1	1	2
Yöresel Kalkınma	1	1	4
Çevre	1	1	2
Bilim-Teknoloji	-	-	1
Toplam	10	34	62

*Birden fazla kuruluş amacı olan vakıflar tabloda mükerrer gösterilmiştir.

Kaynak: Vakıflar Genel Müdürlüğü

2.9. İstihdam ve Sosyal Güvenlik

2.9.1. İstihdam

Bölgeye ait işyeri ve istihdam verileri aşağıda gösterilmiştir (Bkz. Tablo-14). Tabloya göre Kastamonu Merkez’de 1-9 işçi çalıştıran işyeri sayısı ve istihdam sayısı sırasıyla 688 ve 1.502’dir. 10 ve üstü işçi

çalıştıran işyeri sayısı ve istihdam sayısı yine sırasıyla 373 ve 12.219'dur. Kastamonu Merkez'de bölgenin geneline bakıldığında KOBİ varlığının Kastamonu genelinin yarısı TR82 Bölgesinin 1/3'ü olduğu görülmektedir. Veriler incelendiğinde, Merkezde yer alan Kobi varlığının nispeten yüksek olduğu ancak ülke genelinde göre düşük olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo-14: Bölgede İşyeri ve İstihdam Rakamları, 2012

		Merkez	Kastamonu	TR82
1-9 İşçi Çalıştıran İşyeri	İşyeri Sayısı	688	1.419	2.552
	İstihdam	1.502	2.877	6.106
10 ve Üzeri İşçi Çalıştıran İşyeri	İşyeri Sayısı	373	650	1.156
	İstihdam	12.219	20.423	41.348
Toplam	İşyeri Sayısı	1.061	2.069	3.708
	İstihdam	13.721	23.300	47.454

Kaynak: Kastamonu, Çankırı ve Sinop Çalışma ve İş Kurumu Müdürlükleri

2.9.2. Sosyal Güvenlik

Bölgeye ait sosyal güvenlik istatistikleri aşağıda gösterilmiştir (Bkz. Tablo-15). Tablodan da anlaşılacağı üzere Kastamonu'da aktif çalışan ve SGK kapsamında yer alanlar TR82 bölgesinin yarısından fazlasını kapsamaktadır.

Tablo-15: Bölgede Sosyal Güvenlik İstatistikleri, 2011

	SGK Kapsamında Aktif Çalışan Sayısı	Toplam Sosyal Güvenlik Kapsamı (Yeşil Kartlılar Hariç)	2022 Sayılı Kanun ³ Kapsamında Olanlar	Yeşil Kart Sahipleri	1+ işçi Çalıştıran İşyeri Sayısı
Kastamonu	79.976	309.624	15.965	32.897	5.669
TR82	142.428	477.039	29.907	63.051	11.668

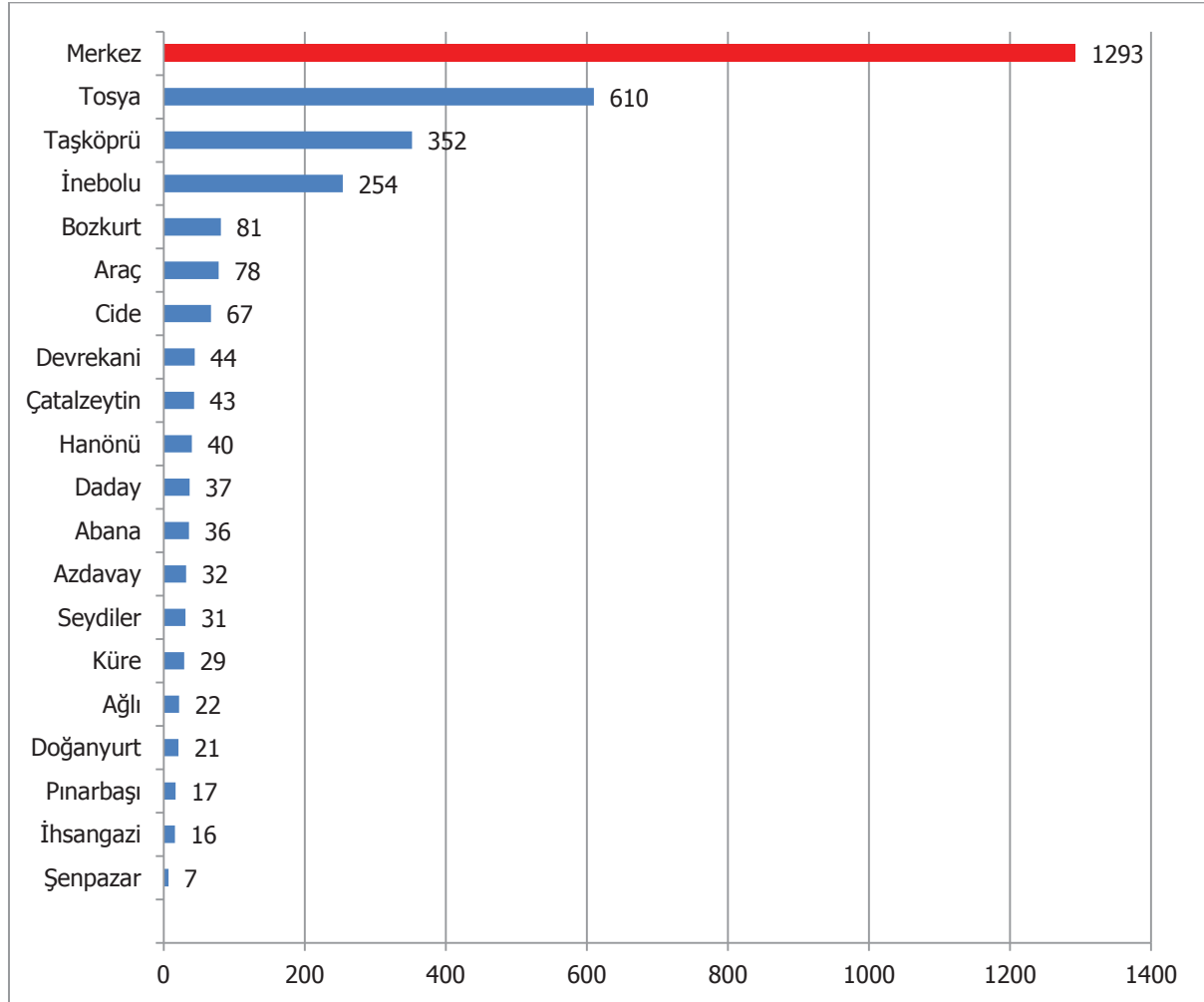
Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu İl Müdürlükleri, 2012

³ 2022 Sayılı, 65 yaşını doldurmuş, muhtaç, güçsüz ve kimsesiz Türk vatandaşlarına aylık bağlanması hakkında kanun.

3. Ekonomik Yapı

Kastamonu'da iktisadi işletmelerin ilçelere göre dağılımı 2012 yılı için gösterilmiştir (Bkz. Grafik-10). İlçelerdeki faal olan işletme sayılarından yola çıkarak Kastamonu ilinde bölgelerarası gelişmişlik düzeyleri anlaşılabilir. Buna göre en çok işletme Kastamonu merkezindeyken, merkezi Tosya, Taşköprü ve İnebolu izlemektedir. Kastamonu Merkez'de toplam 1293 faal işletme bulunmaktadır.

Grafik-10: İşletmelerin İlçelere Göre Dağılımı, 2012

Kaynak: Kastamonu, İnebolu, Taşköprü, Tosya TSO

Şirket yapıları genel olarak; şahıs şirketleri, sermaye şirketleri, kooperatifler ve diğer şirketler şeklinde sınıflandırılabilir. Bölgedeki şirket yapısı incelendiğinde, Kastamonu Merkez'de 800 şahıs şirketi olup, bölgenin yaklaşık %30'u merkezde yer almaktadır. Ayrıca merkez ilçede 434 sermaye, 51 kooperatif şirketi mevcut olduğu anlaşılmaktadır (Bkz. Tablo-16).

Tablo-16: Bölgedeki Şirket Türleri, 2012

	Şahıs Şirketi	Sermaye Şirketi	Kooperatif	Diğer
Merkez	800	434	51	8
Kastamonu	1.258	1.559	296	9
TR82	2.565	3.193	601	18

Kaynak: Çankırı, Kastamonu, İnebolu, Taşköprü, Tosya, Sinop, Boyabat TSO

Bölgede esnaf faaliyet alanlarının dağılımına bakılınca hizmetle ilgili meslek kolları ile imalat ve tamiratla ilgili meslek kollarının eşit oranda olduğu görülmektedir (Bkz Tablo-17). Kastamonu

Merkez’de hizmetle ilgili meslek kollarında çalışan esnaflar TR82 Bölgesindeki esnafların %20,9’unu, yine aynı şekilde imalat ve tamiratla ilgili meslek kollarında çalışan esnaflar TR82 Bölgesindeki esnafların yaklaşık %22,8’ini oluşturmaktadır.

Tablo-17: Bölgedeki Esnaf Faaliyet Alanlarının Dağılımı, 2012

	Bilinmeyen	Hizmetle İlgili Meslek Kolları	İmalat ve Tamiratla İlgili Meslek Kolları
Merkez/TR82 (%)	79,2	20,9	22,8
Kastamonu / TR82 (%)	88,2	55,2	57,8
TR82*	212	18.643	9.698

* Değer yüzde değil tam sayıdır.

Kaynak: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Odasına Kayıtlı İşletmeler

2012 yılı için Kastamonu Merkez’de işletmelerin NACE sınıflandırmasına göre faaliyet alanları, Tablo-18 ile gösterilmiştir. Tabloya göre Kastamonu Merkez’de öne çıkan faaliyet alanları spesifik olarak; Toptan ve perakende ticaret ve bina inşaatı ile ilgili faaliyetlerdir.

Tablo-18: Kastamonu Merkez İlçede İşletmelerin Nace Sınıflandırmasına Göre Faaliyet Alanları, 2012

Nace Faaliyet Adı	Nace Kodu (2'li)	İşletme Sayısı
Perakende ticaret (Motorlu taşıtlar ve motosikletler hariç)	47	286
Bina inşaatı	41	161
Toptan ticaret (motorlu taşıtlar ve motosikletler hariç)	46	139
Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı	49	91
Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik muayene ve analiz	71	63
Toptan ve perakende ticaret ve motorlu taşıtlar ve motosikletlerin onarımı	45	59
Gıda ürünlerinin imalatı	10	58
Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	1	53
Konaklama	55	29
Zorunlu sosyal güvenlik hariç, sigorta, reasürans ve emeklilik fonları	65	29
Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	56	28
Eğitim	85	27
Sigorta ve emeklilik fonları hariç finansal hizmet faaliyetleri	64	20
Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden	16	19
İnsan sağlığı hizmetleri	86	19
Finansal hizmetler ve sigorta faaliyetleri için yardımcı faaliyetler	66	17
Ormancılık ve tomrukçuluk	2	14
Özel inşaat faaliyetleri	43	13
Gayrimenkul faaliyetleri	68	13
Binalar ve çevre düzenlemesi faaliyetleri	81	12
Giyim eşyalarının imalatı	14	11
Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı	35	11
Bina dışı yapıların inşaatı	42	11

Posta ve kurye faaliyetleri	53	10
Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	18	9
Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	28	8
Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	8	7
Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	22	7
Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	20	6
Madencilik destekleyici hizmet faaliyetleri	9	5
Makine ve donanımların kurulumu ve onarımı	33	5
Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri	80	5
Barınacak yer sağlanmaksızın yürütülen sosyal hizmetler	88	5
Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	3	3
Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	25	3
Elektrikli teçhizat imalatı	27	3
Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	29	3
Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler	52	3
Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	59	3
Ana metal sanayii	24	2
Atığın toplanması, ıslahı ve her tarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	38	2
Yayıncılık faaliyetleri	58	2
Telekomünikasyon	61	2
Reklamcılık ve pazar araştırması	73	2
Bilgisayarların ve kişisel ve ev eşyalarının onarımı	95	2
İçeceklerin imalatı	11	1
Tekstil ürünlerinin imalatı	13	1
Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	15	1
Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	26	1
Diğer ulaşım araçlarının imalatı	30	1
Mobilya imalatı	31	1
Diğer imalatlar	32	1
Programcılık ve yayıncılık faaliyetleri	60	1
Veterinerlik hizmetleri	75	1
Kiralama ve leasing faaliyetleri	77	1
Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ile ilgili faaliyetler	79	1
Büro yönetimi, büro desteği ve diğer şirket destek faaliyetleri	82	1
Yatılı bakım faaliyetleri	87	1

Kaynak: Kastamonu TSO

3.1. Tarım ve Hayvancılık

3.1.1. Tarımsal Yapı ve Alan

Kastamonu Merkez İlçe 513.151 dekar tarım alanı ile Kastamonu tarım alanının %30,16'sını bölgenin ise %11,33'ünü karşılamakta olup; 1. sırayı almaktadır (Bkz. Tablo-19). Toplam tarım alanı içerisinde önemli payı olan Merkez İlçenin ayrıca ve ekilen tarla alanı ve sebze alanı payı da yüksektir. Meyve üretimi ise azdır.

Tablo-19: Kastamonu Merkez, Kastamonu ve TR82'de Tarım Alanları, 2010 (Dekar)

	Toplam Alan	Ekilen tarla alanı	Nadas alanı	Sebze bahçeleri alanı	Meyve alanı
Merkez	513.151	375.828	121.420	11.904	3.999
Kastamonu	1.701.667	1.238.357	325.971	35.773	101.566
TR82	4.529.330	3.022.209	1.230.123	124.602	152.396
Merkez/Kastamonu*	30,16	30,35	37,25	33,28	3,94
Merkez/TR82*	11,33	12,44	9,87	9,55	2,62

* Tarımsal alanın yüzdesi olarak.

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

Kastamonu Merkez, toplam 1246 adet traktör ile Kastamonu traktör varlığının %6,6'sına, bölgedeki toplam traktörün %3,8'ine sahiptir. Kastamonu traktör varlığı ise bölgenin %57'sini oluşturmaktadır. Traktör başına tarım alanı yaklaşık 301 dekardır. Bu sayı Kastamonu genelinde 65 dekar olup; Merkez İlçe Kastamonu geneline göre azdır. TR82 Bölgesinde traktör başına düşen ekilen tarla alanının 92 dekar olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo-20).

Tablo-20: Traktör Sayısı ve Traktör Başına Ekilen Tarla Alanı, 2010

	Traktör Sayısı (Adet)	Traktör Başına Tarım Alanı (Dekar)
Merkez	1.246	302
Kastamonu	18.982	65
TR82	32.832	92

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.2. Bitkisel Üretim

3.1.2.1. Tarla Ürünleri

Kastamonu Merkez'de tarla bitkileri üretimi bakımından değerlendirildiğinde endüstri bitkileri, tahıllar ve yem bitkilerinin ekilen alan ve üretim miktarları bakımından Kastamonu'da özel bir yere sahip olduğu görülmektedir. Bölgedeki endüstriyel bitkilerin %26,2'i Kastamonu Merkez'de üretilmektedir. En çok üretilen endüstri bitkisi de şeker pancarıdır. Tahıl grubunun ise %11,2'si bu ilçede üretilmektedir. İlçenin Kastamonu içerisindeki durumuna bakıldığında tahıl, yem bitkileri ve endüstriyel ürünlerinin payının yüksek diğer ürün gruplarının ise düşük düzeyde üretildiği dikkat çekmektedir (Bkz. Tablo 21).

Tablo 21: Ürün Türlerine göre Ekilen Tarla Alanı ve Ürün Miktarı, 2010

	Merkez		Kastamonu		TR82		Merkez/ Kastamonu*		Merkez/TR82*	
	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan (Dekar)	Üretim (Ton)	Ekilen Alan	Üretim	Ekilen Alan	Üretim
Baklagiller	2.080	306	11.401	1.351	105.655	13.121	18,2	22,6	2,0	2,3
Endüstriyel Bitkiler	23.257	83.356	80.327	326.964	88.671	365.922	29,0	25,5	26,2	22,8
Tahıllar	261.805	48.079	878.768	141.004	2.335.263	547.797	29,8	34,1	11,2	8,8
Yağlı Tohumlar	-	-	-	-	15.516	2.488	0,0	0,0	0,0	0,0
Yem Bitkileri	82.769	10.4105	226.641	204.495	428.467	552.015	36,5	50,9	19,3	18,9
Yumru Bitkiler	5.917	10.161	41.220	45.614	48.637	59.134	14,4	22,3	12,2	17,2
Toplam	375.828	246.007	1.238.357	719.428	3.022.209	1.540.477	30,3	34,2	12,4	16,0

* Tarımsal alanın yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

İlçede ürün türlerine göre ekilen alan ve üretim miktarları irdelendiğinde tahıl gruplarından buğday ve arpa ön plana çıkmaktadır. Baklagiller ekiminin sınırlı olduğu ancak yemlik bitki olarak fiğın bu grupta en yüksek ekim alanına sahip olduğu görülmektedir. Yem bitkilerinden ise özellikle kaba ot üretmek amacıyla silajlık mısır ve fiğ en çok ekim alanına sahiptir (Bkz. Tablo 22)

Tablo 22 İlçede Ürün Türlerine Göre Ekilen Alan ve Üretim Miktarları, 2010

Grup adı	Ürün adı	Ekilen alan(dekar)	Hasat edilen alan(dekar)	Üretim(ton)	Verim(kg/da)
Tahıllar	Çavdar	52	52	10	192
	Yulaf (Dane)	3.500	3.500	420	120
	Mısır (Dane)	587	587	71	121
	Buğday (Durum)	5	4	1	250
	Buğday (Diğer)	198.811	198.811	34.778	175
	Arpa (Diğer)	58.850	58.850	12.799	217
Baklagiller	Nohut	5	5	1	200
	Mercimek (Yeşil)	100	100	9	90
	Fiğ (Dane)	1.975	1.975	296	150
Endüstriyel Bitkiler	Şekerpancarı	23.257	23.210	83.356	3.591
Yumru Bitkiler	Soğan (Kuru)	1.250	1.250	1.863	1.490
	Sarımsak (Kuru)	1.980	1.980	1.580	798
	Patates (Diğer)	2.687	2.687	6.718	2.500
Yem Bitkileri	Yonca (Yeşil Ot)	5.021	5.021	4.770	-
	Korunga (Yeşil Ot)	1.580	1.580	867	-
	Fiğ (Yeşil Ot)	62.224	60.088	33.048	-
	Mısır (Silajlık)	13.944	13.084	65.420	5.000

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.2.2. Sebze Ürünleri

2010 yılı sebze ürünleri üretimi incelendiğinde, Kastamonu Merkez’de sebzenin üretiminin Kastamonu genelinde ve bölgede önemli bir yerinin olduğu dikkat çekmektedir (Bkz.Tablo-23). Üretilen sebzelerin büyük bir kısmı merkezde büyük oranlarda üretilmektedir. En çok üretilen sebzeler domates, salatalık, fasulye, lahana, ıspanak, balkabağıdır.

Tablo-23: İlçede Öne Çıkan Sebze Ürünleri, 2010 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak)

	Merkez	Kastamonu	TR82	Merkez/ Kastamonu	Merkez/ TR82
Domates (Sofralık)	20.076	32.643	67.038	61,5	29,9
Hıyar (Sofralık)	5.723	8.654	28.174	66,1	20,3
Domates (Salçalık)	1.828	1.828	3.361	100,0	54,4
Fasulye (Taze)	1.500	5.515	15.207	27,2	9,9
Lahana (Beyaz)	585	964	3.753	60,7	15,6
Ispanak	390	1.264	3.445	30,9	11,3
Balkabağı	330	577	2.690	57,2	12,3
Marul (Kıvırcık)	299	563	1.258	53,1	23,8
Marul (Göbekli)	231	475	1.295	48,6	17,8
Patlıcan	204	374	4.096	54,5	5,0
Biber (Dolmalık)	195	722	3.688	27,0	5,3
Kabak (Sakız)	193	528	1.479	36,6	13,0
Barbunya Fasulye (Taze)	176	1.777	3.998	9,9	4,4
Biber (Sivri)	168	1.451	6.712	11,6	2,5
Pırasa	133	495	2.817	26,9	4,7
Hıyar (Turşuluk)	126	142	250	88,7	50,4
Kavun	106	1.315	65.468	8,1	0,2
Soğan (Taze)	104	511	2.621	20,4	4,0
Havuç	90	113	245	79,6	36,7
Karpuz	90	1.903	10.499	4,7	0,9
Lahana (Kırmızı)	55	65	619	84,6	8,9
Bakla (Taze)	43	80	237	53,8	18,1
Bamya	15	222	453	6,8	3,3
Maydanoz	12	66	228	18,2	5,3

* Tarımsal üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.2.3. Meyve Ürünleri

Meyvecilik bu bölgede potansiyeli olmasına rağmen gelişmemiştir. Meyve ürün gruplarının çoğu Kastamonu Merkez’de üretilmemektedir. Ekonomik olarak il geneli ve bölgedeki üretim payı dikkate alındığında vişne, elma, şeftali, çilek ve armut üretiminin merkezde önemli olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo 24).

Tablo 24 İlçelere Göre Seçilmiş Meyve Ürünleri, 2010 (Aksi belirtilmedikçe ton olarak)

	Merkez	Kastamonu	TR82	Merkez/ Kastamonu*	Merkez/ TR82*
Vişne	413	719	1.691	57,4	24,4
Elma	5.130	17.719	26.920	29,0	19,1
Şeftali	319	1.126	1.648	28,3	19,4
Çilek	45	315	343	14,3	13,1
Armut	525	4.043	9.013	13,0	5,8
Ayva	43	470	1.476	9,1	2,9
Dut	65	746	2.132	8,7	3,0
Kiraz	184	2.635	5.979	7,0	3,1
Kızılcık	14	271	1.300	5,2	1,1
Ceviz	99	4.268	7.444	2,3	1,3
Erik	75	3.328	6.187	2,3	1,2

* Tarımsal üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3. Hayvansal Üretim

3.1.3.1. Büyükbaş Hayvan Varlığı

Yıllar itibariyle Kastamonu Merkez'in sığır varlığı incelendiğinde 2006 - 2010 yıllarında kültür sığırı sayısında artış olurken; kültür melezi sayılarında azalma olmuştur. Yerli sığır sayılarında ise yıllar arasında dalgalanma görülmektedir. Kastamonu ve bölgede ise kültür ırkı sayılarında yıllar itibariyle artan bir ivme görülmektedir. Kastamonu Merkez sığır varlığı itibariyle kültür, kültür melezi ve yerli sığır potansiyeli bakımından Kastamonu genelinde önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir (Bkz.Tablo-25). Kastamonu geneli için büyükbaş hayvan ve ürünleri gelişmeye açık bir alan olarak değerlendirilebilir.

Tablo-25: Yıllar İtibariyle Büyükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

	Hayvan Adı		2006	2007	2008	2009	2010
Merkez	Sığır	Kültür	26.500	26.959	33.110	29.619	31.879
		K. Melezi	29.430	29.863	29.686	22.485	25.789
		Yerli	11.218	14.097	11.377	10.935	11.185
		Toplam	67.148	70.919	74.173	63.039	68.853
	Manda		123	93	95	28	33
Kastamonu	Sığır	Kültür	73.604	77.754	80.903	76.872	81.775
		K. Melezi	116.215	96.594	99.175	88.131	98.754
		Yerli	94.861	98.238	86.191	77.431	75.059
		Toplam	284.680	272.586	266.269	242.434	255.588
	Manda		1.027	925	856	677	666
TR82	Sığır	Kültür	88.937	92.614	97.133	94.506	99.809
		K. Melezi	211.793	186.102	186.935	180.193	174.555
		Yerli	167.586	169.755	151.931	133.485	132.188
		Toplam	468.316	448.471	435.999	408.184	406.552
	Manda		5.749	5.152	4.087	3.440	2.906
Merkez/Kastamonu*	Sığır	Kültür	36,0	34,7	40,9	38,5	39,0
		K. Melezi	25,3	30,9	29,9	25,5	26,1
		Yerli	11,8	14,3	13,2	14,1	14,9
		Toplam	23,6	26,0	27,9	26,0	26,9
	Manda		12,0	10,1	11,1	4,1	5,0
Merkez/TR82*	Sığır	Kültür	29,8	29,1	34,1	31,3	31,9
		K. Melezi	13,9	16,0	15,9	12,5	14,8
		Yerli	6,7	8,3	7,5	8,2	8,5
		Toplam	14,3	15,8	17,0	15,4	16,9
	Manda		2,1	1,8	2,3	0,8	1,1

* Toplam hayvan sayısının yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3.2. Küçükbaş Hayvan Varlığı

Küçükbaş hayvanın özellikle koyunun fiziksel yapısı düz alanlara uygundur. Ancak Kastamonu Merkez'e bakıldığında arazinin dağlık ve ormanlık olduğu görülmektedir. Bu yüzden koyun üretimi için Kastamonu Merkez uygun bir yer olarak görülmemektedir. Bu bilgiler ışığı altında bölgede koyun varlığı azdır. 2010 verilerine göre küçükbaş hayvan varlığı bakımından Kastamonu Merkez'in Kastamonu genelinde belirli bir yeri varken; Bölgede çok önemli bir yeri yoktur (Bkz. Tablo-26).

Tablo-26: Yıllar İtibariyle Küçükbaş Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

	Hayvan Adı	2006	2007	2008	2009	2010
Merkez	Koyun	13.251	7.847	8.404	8.055	6.177
	Keçi (Kıl+Tiftik)	2.112	1.450	1.700	1.441	2.486
Kastamonu	Koyun	83.710	70.653	66.289	57.278	54.569
	Keçi (Kıl+Tiftik)	20.122	18.217	17.458	13.202	15.692
TR82	Koyun	288.544	264.641	209.529	182.678	216.532
	Keçi (Kıl+Tiftik)	52.521	45.761	44.765	36.277	41.219
Merkez/ Kastamonu*	Koyun	15,8	11,1	12,7	14,1	11,3
	Keçi (Kıl+Tiftik)	10,5	8,0	9,7	10,9	15,8
Merkez/TR82*	Koyun	4,6	3,0	4,0	4,4	2,9
	Keçi (Kıl+Tiftik)	4,0	3,2	3,8	4,0	6,0

* Toplam hayvan sayısının yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3.3. Kanatlı Hayvan Varlığı

Kastamonu Merkez’de kanatlı hayvan varlığı incelendiğinde, ticari olarak yumurta üretiminin büyük bir kısmını merkez ilçeden sağlandığı görülmektedir (Bkz. Tablo-27). Ancak potansiyel bakımından kanatlı hayvan varlığının bölgede yetersiz olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo-27: Yıllar İtibariyle Kanatlı Hayvan Varlığı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

	Hayvan Adı	2006	2007	2008	2009	2010
Merkez	Et Tavuğu	-	-	-	-	-
	Ymrt. Tavuğu	65.000	48.304	48.350	45.220	53.400
	Hindi	5.010	5.261	5.280	5.120	512
	Ördek	2.200	1.012	1.020	950	920
	Kaz	1.750	632	640	575	523
	Toplam	73.960	55.209	55.290	51.865	55.355
Kastamonu	Et Tavuğu	12.552	28.200	29.568	21.014	21.014
	Ymrt. Tavuğu	301.445	263.934	310.398	290.342	292.654
	Hindi	22.945	15.156	14.970	13.620	7.666
	Ördek	5.841	2.535	2.577	2.418	1.894
	Kaz	5.247	2.643	2.017	1.745	1.390
	Toplam	348.030	312.468	359.530	329.139	324.618
TR82	Et Tavuğu	2.385.578	856.901	957.195	967.214	984.514
	Ymrt. Tavuğu	625.903	529.170	541.112	563.075	448.124
	Hindi	37.338	27.172	24.955	21.984	14.516
	Ördek	9.755	7.117	7.266	6.694	4.164
	Kaz	7.938	4.800	4.637	4.012	3.080
	Toplam	3.066.512	1.425.160	1.535.165	1.562.979	1.454.398
Merkez/ Kastamonu*	Et Tavuğu	-	-	-	-	-
	Ymrt. Tavuğu	21,6	18,3	15,6	15,6	18,2
	Hindi	21,8	34,7	35,3	37,6	6,7
	Ördek	37,7	39,9	39,6	39,3	48,6
	Kaz	33,4	23,9	31,7	33,0	37,6
	Toplam	21,3	17,7	15,4	15,8	17,1
Merkez/TR82*	Et Tavuğu	-	-	-	-	-
	Ymrt. Tavuğu	10,4	9,1	8,9	8,0	11,9
	Hindi	13,4	19,4	21,2	23,3	3,5
	Ördek	22,6	14,2	14,0	14,2	22,1
	Kaz	22,0	13,2	13,8	14,3	17,0
	Toplam	2,4	3,9	3,6	3,3	3,8

* Toplam hayvan sayısının yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3.4. Arıcılık

Kastamonu Merkez, 2010 verilerine göre 5500 adet kovanla Kastamonu'nun sahip olduğu toplam kovanın %11,1'ine sahiptir. Merkez, aynı zamanda, bölge arı kovanı sayısının %5,7'sini oluşturmaktadır. Kastamonu Merkez kovan sayısı verileri dikkate alındığında bölgede önemli bir yere sahip olduğu değerlendirilebilir (Bkz. Tablo-28).

Tablo-28: Yıllar İtibariyle Bölgede Arı Kovanı Sayısı (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

	2006	2007	2008	2009	2010
Merkez	9.390	5.463	5.500	5.450	5.500
Kastamonu	60.688	54.100	54.272	52.091	49.456
TR82	121.675	111.505	113.139	118.565	96.316
Merkez/Kastamonu*	15,5	10,1	10,1	10,5	11,1
Merkez/TR82*	7,7	4,9	4,9	4,6	5,7

* Toplam kovan sayısının yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.1.3.5. Hayvansal Üretim Miktarları

Kastamonu Merkez'in yıllar itibariyle büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan elde edilen et üretimi incelendiğinde İl genelinde ve bölgede en önemli et üretiminin yapıldığı yer olarak dikkat çekmektedir. (Bkz. Tablo-29).

Tablo-29: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Et Üretimi (Ton) (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		2007	2008	2009
Merkez	Büyükbaş Et	378	1.045	1.032
	Küçükbaş Et	116	87	65
Kastamonu	Büyükbaş Et	1.285	1.924	1.664
	Küçükbaş Et	144	105	75
TR82	Büyükbaş Et	6.556	4.262	4.021
	Küçükbaş Et	736	517	417
Merkez/ Kastamonu*	Büyükbaş Et	29,4	54,3	62,0
	Küçükbaş Et	80,3	83,2	86,7
Merkez/TR82*	Büyükbaş Et	5,8	24,5	25,7
	Küçükbaş Et	15,7	16,9	15,6

* Toplam üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

Merkezin yıllar bazında büyükbaş ve küçükbaş süt üretimi incelendiğinde büyükbaş süt üretiminde yıllar bazında süt üretiminde artış gözlenmekte olup; 2010 verilerine göre İl genelinin %29,4'ü bu merkezden karşılanmaktadır. Küçükbaş süt üretiminin ise sadece %11,1'i merkezden sağlanmaktadır (Bkz. Tablo-30).

Tablo-30: Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Süt Üretimi (Ton) (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		2007	2008	2009	2010
Merkez	Büyük Baş Süt	90.071	93.305	81.621	83.781
	Küçük Baş Süt	266	278	282	211
Kastamonu	Büyük Baş Süt	287.281	285.729	269.330	284.985
	Küçük Baş Süt	2.294	2.196	1.952	1.900
TR82	Büyük Baş Süt	433.178	409.751	409.960	429.426
	Küçük Baş Süt	8.545	6.606	6.024	7.777
Merkez/Kastamonu*	Büyük Baş Süt	31,4	32,7	30,3	29,4
	Küçük Baş Süt	11,6	12,6	14,5	11,1
Merkez/TR82*	Büyük Baş Süt	20,8	22,8	19,9	19,5
	Küçük Baş Süt	3,1	4,2	4,7	2,7

* Toplam üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

Kastamonu Merkez'in yıllara göre hayvansal ürün üretimleri değerlendirildiğinde yumurta ve büyükbaş hayvan ürünlerinde ilçenin bölgede bir değeri olduğu görülmektedir. (Bkz. Tablo-31). Ancak resmi olmayan verilere göre ticari yumurta üretiminin bölgede olmadığı yumurta üretiminin daha çok köy tavukçuluğundan elde edildiği anlaşılmaktadır. Merkezde kesimhanenin bulunması nedeniyle komşu ilçelerdeki büyükbaş ve küçükbaş hayvan kesimleri burada gerçekleştirilmekte olup; elde edilen verilerde diğer ilçe ürünlerinin de katkısı olduğu bilinmektedir. Yine de merkez ilçe için büyükbaş ve küçükbaş hayvan ürünlerinin payı ve önemi büyüktür.

Tablo-31: Yumurta, Bal, Bal Mumu ve Deri Üretimi (Aksi belirtilmedikçe sayı olarak)

		2007	2008	2009
Merkez	Yumurta (1000 Adet)	9.661	9.670	9.340
	Bal (Ton)	43,704	60,5	59,2
	Bal Mumu (Ton)	2	2	2
	B.Baş Deri (Adet)	1768	4632,6	4471,4
	K.Baş Deri (Adet)	6.345	4.441	2.912
Kastamonu	Yumurta (1000 Adet)	45.167	56.422	50.278
	Bal (Ton)	407	447	447
	Bal Mumu (Ton)	22,8	29,7	28,5
	B.Baş Deri (Adet)	6.355	9.029	7.724
	K.Baş Deri (Adet)	7.977	5.320	3.322
TR82	Yumurta (1000 Adet)	82.650	94.881	96.384
	Bal (Ton)	806	1.278	1.053
	Bal Mumu (Ton)	48,4	64,6	53,1
	B.Baş Deri (Adet)	32.478	21.847	20.734
	K.Baş Deri (Adet)	43.214	29.486	23.826
Merkez/Kastamonu*	Yumurta	21	17	19
	Bal	11	14	13
	Bal Mumu	8	6	6
	B.Baş Deri	28	51	58
	K.Baş Deri	80	83	88
Merkez/TR82*	Yumurta	12	10	10
	Bal	5	5	6
	Bal Mumu	4	3	3
	B.Baş Deri	5	21	22
	K.Baş Deri	15	15	12

* Toplam üretimin yüzdesi olarak

**Veri mevcut değil

Kaynak: TÜİK Veritabanı (Erişim Tarihi: 10.04.2012)

3.2. Orman ve Ormancılık

Batı Karadeniz Bölgesi Türkiye'nin orman potansiyeli bakımından en zengin bölgesidir. Bölge illerinden biri olan Kastamonu orman varlığı ve potansiyeli bölgede önemli bir yer tutmaktadır. 2010 verilerine göre Kastamonu Merkezden elde edilen endüstri odun oranı bölgenin %10,3 düzeylerindedir. Yakacak olarak kullanılan odun oranı ise bölgeden elde edilen odunun %7,1'dir (Bkz. Tablo-32).

Tablo-32: Ormandan Elde Edilen Endüstriyel ve Yakacak Odun Miktarları

	2008		2009		2010	
	Endüstriyel Odun	Yakacak Odun	Endüstriyel Odun	Yakacak Odun	Endüstriyel Odun	Yakacak Odun
	m ³	Ster	m ³	Ster	m ³	Ster
Merkez	152.892	13.352	150.458	10.549	191.439	9.324
Kastamonu	1.020.203	56.058	1.130.025	49.604	1.230.351	55.341
TR82	1.533.284	137.667	1.686.614	134.687	1.856.573	130.525
Merkez/ Kastamonu*	15,0	23,8	13,3	21,3	15,6	16,8
Merkez/TR82*	10,0	9,7	8,9	7,8	10,3	7,1

* Toplam üretimin yüzdesi olarak

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü, Ankara ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlükleri Verileri

3.3. Sanayi

3.3.1. Organize Sanayi Bölgeleri

Kastamonu Merkezde gıda, orman ürünleri ve elektrikli makineler ağırlıklı 1 adet OSB mevcut olup; Kastamonu ve TR82 Bölgesi'ndeki organize sanayi bölgelerine ait bilgiler Tablo-34 ile belirtilmiştir. Buna göre, Çankırı'da 2.590, Kastamonu'da 680 ve Sinop'ta 1.210 kişi organize sanayi bölgelerinde istihdam edilmektedir. Ayrıca, Boyabat, Kurşunlu ve Tosya'da OSB yapım çalışmaları devam etmektedir.

Tablo 33: Bölge'de Bulunan Organize Sanayi Bölgeleri

İl	OSB Adı	Alan(ha)	Mevcut Sanayi Parseli	Tahsis Edilen Parsel	İstihdam	Ağırlıklı Sektörler
Çankırı	Korgun OSB	78	91	57	1.110	Dokuma-giyim, plastik ve elektrikli makineler sanayi
	Şabanözü OSB	57	27	15	1.480	Gıda, demir-çelik ve madeni eşya sanayi
	Çerkeş OSB	73	9	5	-	-
Kastamonu	Merkez OSB	107	33	28	680	Gıda, orman ürünleri ve elektrikli makineler sanayi
Sinop	Merkez OSB	100	73	37	1.210	Gıda, dokuma-giyim ve plastik sanayi

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 81 İl Durum Raporu,2012

3.3.2. Küçük Sanayi Siteleri

Kastamonu Merkezde 2 Adet küçük sanayi sitesi mevcut olup; toplam 475 işyeri kapasitesine sahiptir.1. KSS'nin doluluk oranı %100, 2. KSS'nin doluluk oranı %59'dur. Kastamonu'da ve TR82 Bölgesi'nde yer alan diğer küçük sanayi siteleri ile ilgili bilgiler Tablo 34'te belirtilmiştir.

Tablo 34: Bölge’de Bulunan Küçük Sanayi Siteleri

İl	KSS Adı	Toplam İşyeri Sayısı	Dolu İşyeri Sayısı	Doluluk Oranı
Çankırı	Çerkeş KSS	32	28	88
	İlgaz KSS	62	44	71
	Merkez KSS	120	120	100
Kastamonu	Abana KSS	38	21	55
	Araç KSS	100	59	59
	Bozkurt KSS	50	42	84
	Çatalzeytin KSS	44	21	48
	Devrekani KSS	100	62	62
	Merkez KSS	225	225	100
	Merkez KSS Yeni KSS	250	147	59
	Taşköprü KSS	120	99	83
	Tosya (Ağaç İşleri) KSS	24	8	33
	Tosya (1. Bölüm) KSS	105	77	73
	Tosya (2. Bölüm) KSS	74	52	70
	Tosya (3. Bölüm) KSS	120	65	54
	Tosya Dokumacılar KSS	21	0	0
Sinop	Ayancık KSS	100	93	93
	Boyabat KSS	200	200	100
	Gerze KSS	149	149	100
	Merkez KSS	200	181	91

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 81 İl Durum Raporu,2012

3.3.3. İlçede Öne Çıkan Sektörler

Kastamonu Merkez’deki işletmelerde çok fazla sektörel yoğunlaşmanın olmadığı dağınık bir yapının olduğu görülmektedir (Bkz. Tablo-35). İlçede inşaat işleri, perakende ticaret ve hizmet sektörü en yoğun işletmelerin olduğu sektördür. İşletmelerin yapılarına bakıldığında imalat sektörünün düşük seviyede ancak dışarıdan alınan malların pazarlanması şeklinde yapılandığı dikkat çekmektedir.

Tablo-35: Kastamonu Merkez’de İmalat Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Dağılımı, 2012

Nace Kodu 2'li	Nace Kodu 4'lü	Nace Kodu 6'lı	Nace Faaliyet Adı	İşletme Sayısı
41	4120	412002	Konut amaçlı olmayan kullanıma yönelik her çeşit binanın inşaatı	78
47	4751	475106	Manifatura ürünlerinin perakende ticareti	38
45	4532	453200	Motorlu taşıt parçalarının ve aksesuarlarının perakende ticareti	37
41	4110	411000	İnşaat projelerinin geliştirilmesi	36
49	4950	495002	Pompa istasyonlarının işletilmesi	34
46	4673	467304	İnşaat malzemelerinin toptan ticareti	31
65	6511	651100	Hayat sigortası	29
46	4690	469000	Belirli bir mala tahsis edilmemiş mağazalardaki toptan ticaret	29
47	4777	477702	Mücevher (altın ve kuyumculuk) perakende ticareti	27
1	163	16399	Diğer hasat sonrası bitkisel ürünler ile ilgili faaliyetler	24
41	4120	412001	İkamet amaçlı her çeşit binanın inşaatı	23
49	4939	493901	Uzun mesafe tarifeli otobüs servisleri ,ucuz tarifeli otobüs servisleri, geziler ve diğer istisnai yolcu otobüs servisleri, havaalanı taşıma servisleri	23
41	4120	412099	Diğer ikamet veya ikamet amaçlı olmayan binaların inşaatı	22
55	5510	551001	Oteller	21
71	7112	711204	Elektrik ve elektronik mühendisliği, maden mühendisliği, kimyasal mühendislik, makine, endüstri ve sistem mühendisliği, iş güvenliği mühendisliği ile ilgili projelerin hazırlanması ve gerçekleştirilmesi	20
47	4729	472999	b.y.s. diğer gıda ürünlerinin perakende ticareti	20
47	4754	475400	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda elektrikli ev aletlerinin perakende ticareti	20
1	161	16103	Köy Kalkınma ve Zirai Sulama Kooperatifleri (bitkisel üretim ile ilgili)	19
46	4652	465205	Telefon ve iletişim teçhizatlarının toptan ticareti.	18
47	4741	474101	Bilgisayarların perakende ticareti	18
64	6419	641901	Bankalar (katılım bankaları dahil)	17
71	7112	711209	Yapı denetim faaliyetleri	17
45	4511	451100	Otomobiller ve hafif motorlu taşıtların satışı	16

Nace Kodu 2'li	Nace Kodu 4'ü	Nace Kodu 6'lı	Nace Faaliyet Adı	Merkez
47	4762	476200	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda gazeteler ve kırtasiye ürünlerinin perakende ticareti	15
49	4942	494201	Motorlu Taşıyıcı Kooperatifleri	15
86	8610	861000	Hastane hizmetleri	14
10	1051	105199	Diğer süthane işletmeciliği ve peynir imalatı	14
66	6622	662200	Sigorta acentelerinin ve brokerların faaliyetleri	13
71	7112	711202	İnşaat mühendisliği, su (hidrolik) mühendisliği ve trafik mühendisliğini kapsayan projeler	13
2	210	21001	Daimi kerestelik ağaç	13
47	4774	477400	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda tıbbi ve ortopedik ürünlerin perakende ticareti	12
10	1071	107101	Fırın ürünlerinin imalatı	12
85	8559	855901	Yardımcı kurslar sunan öğrenim merkezleri	11
42	4299	429900	Başka yerde sınıflandırılmamış bina dışı diğer yapılara ait projelerin inşaatı	11
47	4752	475208	Sihhi tesisat malzemeleri perakende ticareti	11
47	4771	477101	Giyim eşyalarının perakende ticareti	11
68	6810	681000	Kendine ait gayrimenkulün alınıp satılması	10
81	8122	812299	bys. diğer bina ve endüstriyel temizlik faaliyetleri	9
47	4759	475901	Ev mobilyalarının perakende ticareti	9
47	4759	475903	Ev aletleri ve çatal bıçak takımı, tabak çanak, cam eşyalar, porselen ve çömlek ürünlerinin perakende ticareti	8
47	4778	477802	Gözlükçülerin faaliyetleri	8
47	4778	477810	Elektrik montaj malzemeleri perakende ticareti (Kablolar, elektrik anahtarları vb)	8

Kaynak: Kastamonu TSO

Kastamonu Merkez’de öne çıkan sektörler Tablo-36 ile gösterilmiştir. Bölgede genel olarak hizmet sektörü ve imalat sanayii gelişmiştir. Ön planda olan meslek kolları ulaştırma hizmetleri ve gıda maddeleri ile ilgili hizmet kollarıdır.

Tablo-36: Kastamonu Merkez’de Öne Çıkan Meslek Kolları ve İşletme Sayıları, 2012

Meslek Kolu	İşletme Sayısı
Ulaştırma Hizmetleri	1709
Gıda Maddeleri İle İlgili Hizmetler	1167
Haberleşme, Dinlenme, Barınma Ve Eğlence Hizmetleri	469
Oto Ve Diğer Motorlu Taşıt Araçları	442
Madeni Eşya Ve Makina	319
Giyim Ve Kuşamla İlgili Hizmetler	264
Elektrik Ve Elektronik Aletler	259

Kaynak: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Odasına Kayıtlı İşletmeler

Sektör bazında esnaf işletmeleri sayısı tablo Tablo-37 ile belirtilmiştir. Buna göre, bölgede en çok ulaştırma hizmetleri, gıda maddeleriyle ilgili hizmetler gelişmiştir.

Tablo-37: Kastamonu Merkez’de Meslek Kolları ve İşletme Sayıları, 2012

Meslek Kolu	İşletme Sayısı
Ulaştırma Hizmetleri	1709
Gıda Maddeleri İle İlgili Hizmetler	1167
Haberleşme, Dinlenme, Barınma Ve Eğlence Hizmetleri	469
Oto Ve Diğer Motorlu Taşıt Araçları	442
Madeni Eşya Ve Makina	319
Giyim Ve Kuşamla İlgili Hizmetler	264
Elektrik Ve Elektronik Aletler	259
Ağaçtan Mamul Eşya	257
Gıda Maddeleri	244
Sağlık, Temizlik, Güzellik Ve Bakım Hizmetleri	223
Bilinmeyen	168
Her Türlü Dokuma, Giyim, Mensucat Ve Örgülük Eşya	165
Yapı Sanatları	140
Deri Ve Deriden Mamul Eşya	96
Metalden Başka Maddelerden Mamul Eşya	79
Kağıt, Kırtasiye Ve Basımla İlgili Hizmetler	73
Camdan Mamul Eşya	62
Kağıt, Kırtasiye Ve Basımla İlgili Sanatlar	57
Spor Alet Ve Sıhhi Malzemeler	57
Lastik, Plastik, Polyester Ve Benzeri Maddelerden Mamul Eşya	24

Kaynak: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Odasına Kayıtlı İşletmeler

3.4. Madencilik

Merkez İlçede bulunan madenler feldspat grafit ve kildir (Bkz. Tablo 38). Grafit, endüstrinin birçok alanında kullanılmaktadır. Ateşe dayanıklılığından dolayı döküm ve refrakter ve ateşe dayanıklı boya sanayinde iletkenliğinden dolayı pil üretiminde kullanılmaktadır. Feldspat, cam ve seramik üretiminde kullanılmaktadır.

Tablo 38 Kastamonu Merkez İlçede Maden Varlığı, 2011

Maden	Maden Varlığı
Feldspat	57 milyon ton görünür rezerv bulunmaktadır.
Grafit	350 bin ton rezerv bulunmaktadır.
Kil	46 bin ton görünür rezerv bulunmaktadır.

Tablo 39: Kastamonu Merkez İlçede Madencilik ve Taş Ocakçılığı Alanlarında Faaliyet Gösteren İşletmeler, 2012

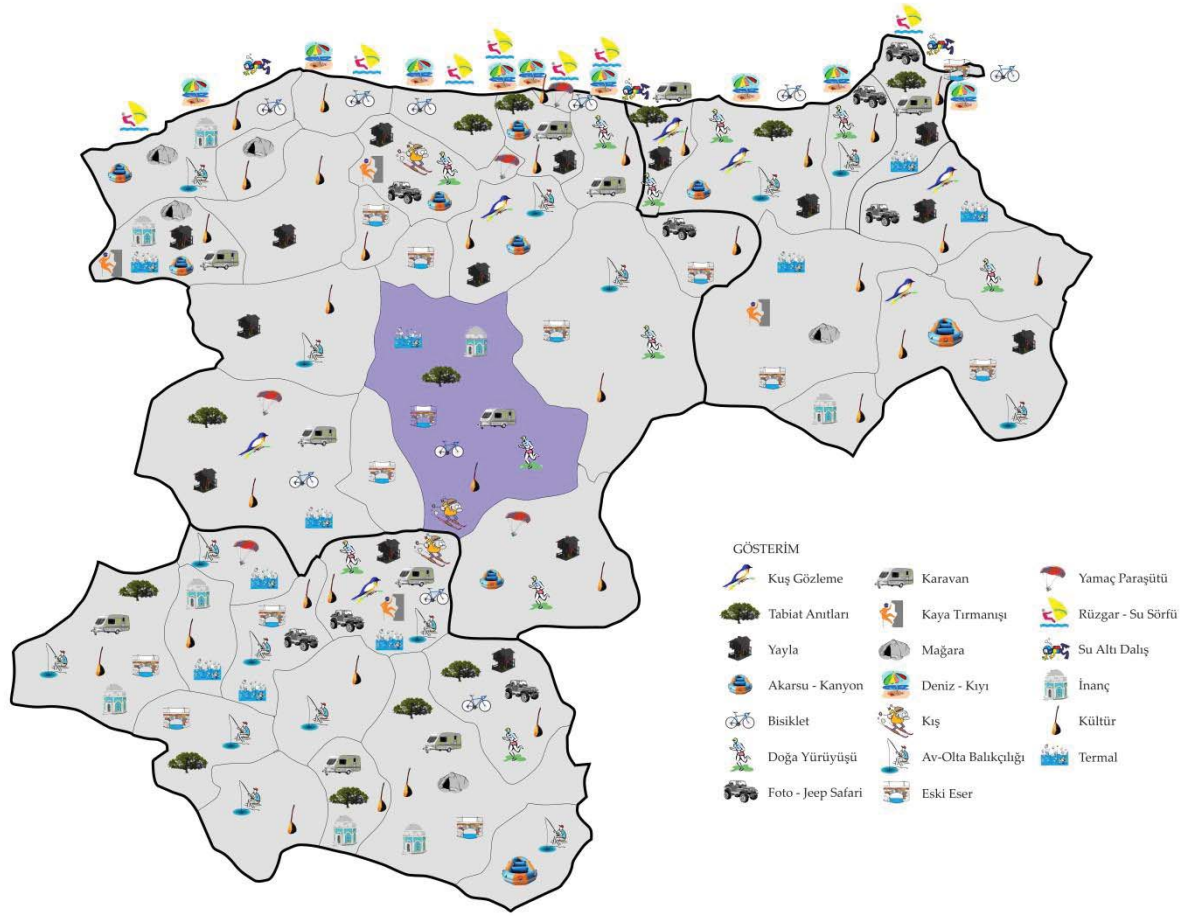
Nace Kodu 2'li	Nace Kodu 4'lü	Nace Kodu 6'lı	Nace Faaliyet Adı	Kastamonu (Merkez)
8	899	89999	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer madencilik ve taş ocakçılığı (dip kaynakları faaliyetleri hariç)	7
9	990	99000	Madencilik ve taş ocakçılığını destekleyici diğer faaliyetler	4
9	990	99001	Madencilik ve taş ocakçılığını destekleyici diğer hizmet faaliyetleri (tetkik, araştırma hizmetleri, jeolojik gözlemler, boşaltma, pompalama hizmetleri) (test amaçlı sondaj faaliyetleri ile petrol ve doğalgaz için yapılanlar hariç)	1

Kaynak: Kastamonu TSO, 2012

3.5. Turizm

Kastamonu Merkez inanç turizmi açısından çok büyük potansiyele sahiptir. Merkezde çok sayıda tarihi cami ve türbe mevcuttur. Ayrıca Kastamonu Kalesi, Saat Kulesi, Cumhuriyet Meydanı ve Nasrullah Meydanı öne çıkan turistik yerlerdir. Kastamonu ormanlık alanı yüksek olan illerden biri olduğu için çok sayıda mesire ve dinlenme yerleri vardır.

Şekil-1: Bölgede Turizm Varlığı

Kaynak: T.C. Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

Bölgenin en önemli konaklama kapasitesi Kastamonu Merkezde yer almaktadır. İl genelinin yaklaşık %48'i bölgenin ise %23'ü burada bulunmaktadır (Bkz. Tablo-40).

Tablo-40: Kastamonu Merkez'de Konaklama Kapasitesi, 2012

	Merkez	Kastamonu	TR82	Merkez/ Kastamonu*	Merkez / TR82*
Toplam Konaklama Kapasitesi (Otel, Pansiyon, Tatil Köyü, Camping vb.)	1.798	3.766	7.817	47,7	23

*Toplam konaklama kapasitesinin yüzdesi olarak

Kaynak: Kastamonu, Çankırı, Sinop İl Turizm Müdürlükleri ve Merkez İlçe Belediyeleri, 2012

4. Kentleşme ve Ulaşım

4.1. Kentleşme

Kastamonu Merkez'de kent nüfusu, toplam nüfusunun yaklaşık %75'idir. Kent nüfusu aynı zamanda bir bölgedeki kentleşmenin de göstergesidir. Buna göre Kastamonu Merkez'de kentleşme, Kastamonu ve TR82 ortalamasından çok yüksek seviyededir. Kent nüfusunun yüksek olmasının sebebi hizmet ve sanayi sektörünün diğer yerlere göre daha fazla gelişmesi merkezde üniversitenin ve askeriye'nin olmasının sonucudur.

Tablo-41: Kent ve Kır Nüfus Oranları, 2011

	Kent Nüfusu*	Kır Nüfusu*
Merkez	74,21	25,79
Kastamonu	54	46
TR82	55,52	44,48

*Toplam nüfusun yüzdesi olarak, Kaynak: TÜİK, Nüfus İstatistikleri www.tuik.gov.tr (Erişim Tarihi: 11.01.2012)

Kastamonu Merkez'de 3 adet baraj 3.866 ha alanı sulamaktadır.

Tablo-42: Su İstatistikleri, 2011

	Yapımı Tamamlanmış Baraj Sayısı (Sulama)	Baraj Depolama Hacmi (hm ³)	Baraj Sulama Alanı (ha)	Yapımı Tamamlanmış Gölet Sayısı	Gölet Sulama Alanı (ha)	Toplam Sulama Alanı (ha)
Merkez	3	35,36	3.866	-	-	-
Kastamonu	6	106	19.972	8	3.667	23.639
TR82	10	197,30	29.406	30	6.078	35.484

Kaynak: DSİ, 2011

Kastamonu Merkez'de ısınma, Kastamonu ve TR82 bölgesinden farklı olmamak üzere ağırlıklı soba ve kaloriferle sağlanmaktadır. Yakıt olarak kömür ve doğalgaz kullanılmaktadır. TR82 Bölgesinde Doğalgaz kullanımı hızla yaygınlaşmaktadır.

Tablo-43: Isınma Türleri, 2011

	Ağırlıklı Isınma Türü*
Merkez	Soba – Kalorifer
Kastamonu	Soba - Kalorifer
TR82	Soba - Kalorifer

*TR82 Bölgesinde Doğalgaz kullanımı hızla yaygınlaşmaktadır

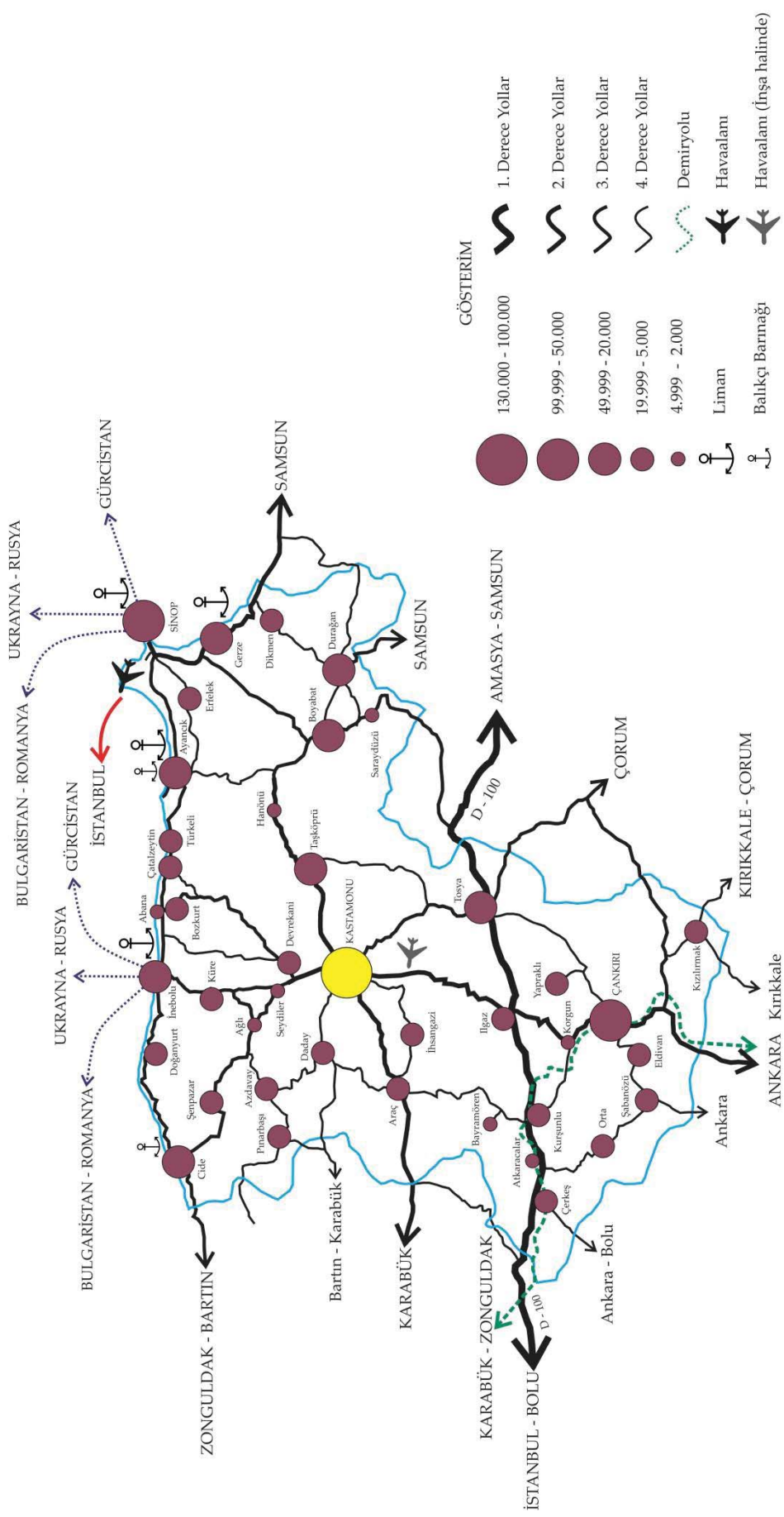
Kaynak: Bölgedeki Kaymakamlıklar, 2012

4.2. İlçede Ulaşım

Kastamonu Merkezden Ankara, Sinop, Çankırı, İstanbul ve diğer ilçelere karayolları bulunmaktadır. Kastamonu'da demiryolu bulunmamaktadır. Kastamonu'nun coğrafi yapısı dağlık ve engebeli olduğu için karayolu ulaşımında bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Kastamonu-Çankırı-Ankara karayolu çift yol olup, yolun en problemlili kısmını Ilgaz Dağı Geçidi oluşturmaktadır. Geçit tek şeritli olduğu için özellikle kış mevsiminde ulaşımında bazı aksamlar yaşanmaktadır. Ilgaz Dağı tünel çalışmalarına başlanmış olup; projenin bitirilmesiyle ulaşımında büyük bir rahatlatma yaşanacağı açıktır. Kastamonu- İstanbul bağlantısı Araç İlçesinden geçen karayolu ile sağlanmakta olup, yol çift şeritli ve akıcıdır. Kastamonu-Sinop karayolu çift şeritli bazı kısımları engebeli ve virajlıdır.

Kastamonu Havalimanı'ndan yapılan İstanbul seferleri ile Kastamonu-İstanbul bağlantısı oldukça güçlenmiştir. Günde bir kez yapılan seferlerin ikiye çıkarılması sanayi ve turizm sektörlerinin gelişimi için önemlidir.

Şekil-2: TR82 Bölgesinde Ulaşım Ağı ve Nüfusa Göre Yerleşim Kademelenmeleri

* Kaynak: TÜİK, KGM, TCDD ve Denizcilik Müsteşarlığı verileri kullanılarak tarafımızca çizilmiştir.

Tablo-44: Bölgede Kargo Şirketleri, 2010

	Kargo Şirketi Sayısı
Merkez	7
Kastamonu	35
TR82	74

Kaynak: Kaymakamlıklar, 2010

4.2.1. Karayolları ve Demiryolları

Kastamonu Merkez'den her hafta Ankara'ya 196, İstanbul'a 119, İzmir'e 14 sefer düzenlenmektedir.

Tablo-45: İlçeden İl Merkezine ve Diğer Şehirlere Toplu Taşıma Sefer Sıklığı, 2012

	İl Merkezi (Kastamonu)	İlçeden Haftalık Şehirlerarası Otobüs Sefer Sayısı					
		Güzergâh	Sefer Sıklığı	Güzergâh	Sefer Sıklığı	Güzergâh	Sefer Sıklığı
		Ankara	196	İstanbul	119	İzmir	14
Merkez							

Kaynak: İlçe Anketleri, 2012

Tablo-46: Karayolu, Demiryolu ve Köy Yolu Uzunlukları

	Karayolu (km)	Demir Yolu (km)	Köy Yolu (2008) (km)
Merkez	194	-	-
Kastamonu	1.306	-	9.148
TR82	2.493	172	16.572

Kaynak: KGM, Devlet ve İl Yolları Envanteri, TCDD İstatistikleri, TÜİK, Bölgesel İstatistikler.

Demiryolu ulaşımı olmayan Kastamonu Merkez'de toplam 194 km karayolu mevcuttur.

Tablo-47: Otomobil Trafik Kazası ve Ölü Sayıları, 2011⁴

	Trafik Kaza Sayısı	Kazalarda Ölü Sayısı	Kazalarda Yaralı Sayısı
Merkez	387	5	405
Kastamonu	1.043	26	1.243
TR82	3.085	116	3.800

Kaynak: İl Emniyet Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlıkları, 2011

Kastamonu Merkez'de 2011 yılı içinde gerçekleşen 387 trafik kazasında 5 kişi hayatını kaybetmiş, 405 kişi yaralanmıştır.

⁴ Çankırı ve Sinop il ve ilçeleri için Polis ve Jandarma, Kastamonu ili ve ilçeleri içinse sadece Polis sorumluluk alanında meydana gelen kazalara ilişkin istatistikleri içermektedir.

5. Çevre ve Enerji

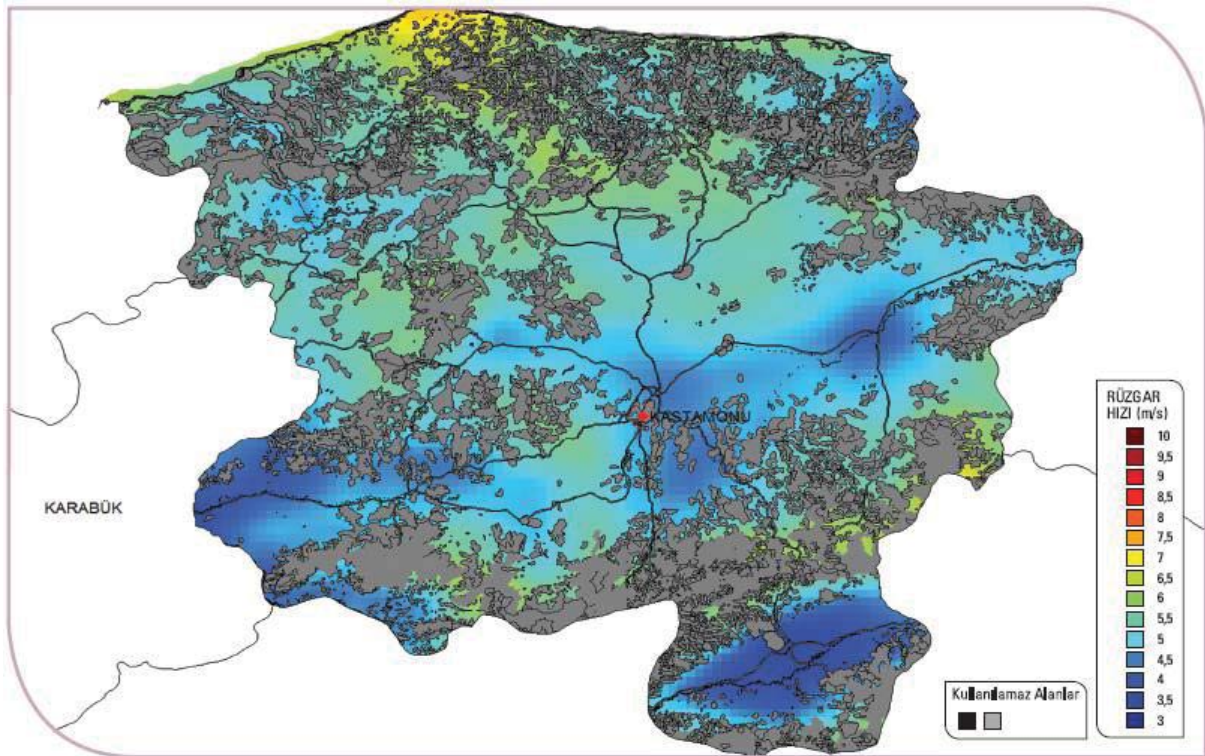
Kastamonu Merkezde 2008 yılında hizmete giren 1 adet içme suyu arıtma tesisi mevcut olup; atık su arıtma tesisi bulunmamaktadır. Ayrıca ilçede bulunan 1 adet katı atık toplama tesisi bölgeye hizmet vermektedir.

5.1. Yenilenebilir Enerji Potansiyeli

Güneş, rüzgâr, jeotermal, hidrolik ve biyoenerji gibi yenilenebilir enerji kaynakları, sürdürülebilir kalkınma için büyük önem taşımaktadır. Yenilenebilir enerji kaynakları TR82 Bölgesi için de büyük önem arz etmektedir. TR82 Bölgesi'nde hidrolik enerji en yüksek potansiyeli taşımasına rağmen, diğer yenilenebilir enerji kaynaklarının da potansiyeli bulunmaktadır.

Bölgenin rüzgâr atlası Şekil-3 ile gösterilmiştir. Ekonomik bir rüzgâr enerjisi santrali (RES) yapabilmek için en az 7m/s rüzgar olmalıdır. Kastamonu Merkez RES yatırımı için uygun görülmemektedir.

Şekil-3: Bölgenin Rüzgâr Atlası

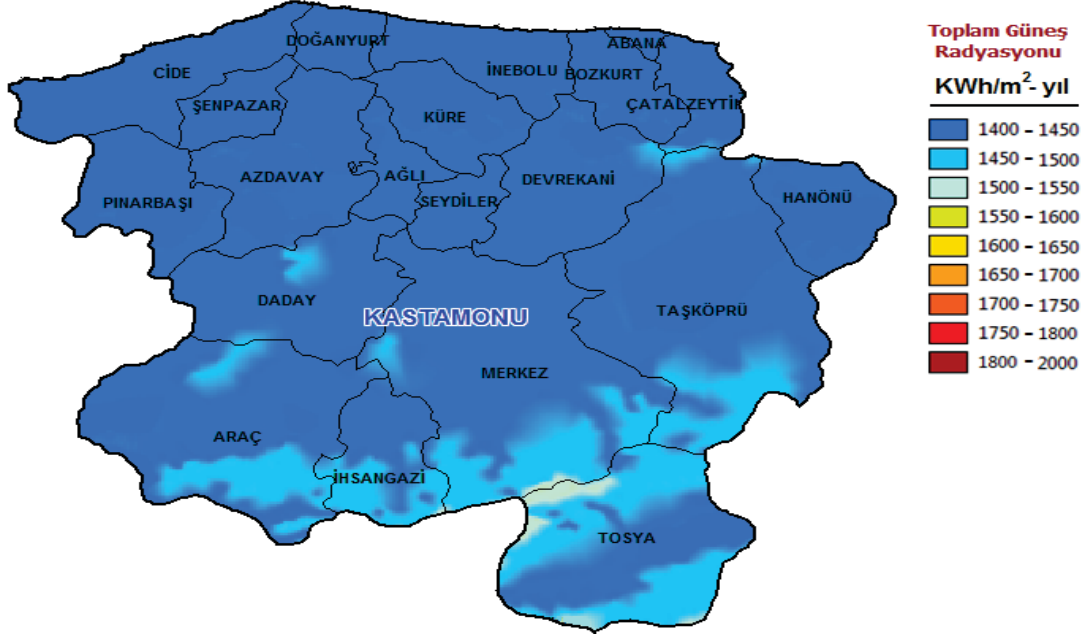

* Ekonomik RES yatırımı için 7 m/s rüzgâr hızı gerekmektedir. Sarı tonları olarak renklendirilmiş alanlar RES için uygun olan alanlardır. Gri renkli alanlar rüzgar santrali kurulamayacağı kabul edilmiş alanları göstermektedir.
Kaynak: Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, 2012

Türkiye'nin özellikle güney ve batı kısımları güneş enerjisi bakımından yüksek potansiyele sahiptir. Bu alana yapılan yatırımlar hem dünyada hem de Türkiye'de gün geçtikçe artmaktadır. Türkiye'deki diğer bölgelerle kıyaslandığında, TR82 Bölgesi'nde güneş enerjisi potansiyeli düşük olmasına rağmen; güneş enerjisinden azami derecede faydalanan Almanya gibi Avrupa ülkeleriyle kıyaslandığında daha büyük bir potansiyele sahiptir. Ancak, Bölge illerinin güneşlenme süreleri Türkiye geneli ile kıyaslandığında belirgin farklar ortaya çıkmamaktadır. Örneğin, EİE verilerine göre Türkiye için en uzun güneşlenme süresi 11,3 saat ile temmuz ayında gerçekleşirken, aynı ayda güneşlenme süreleri Kastamonu'da 10,6 saattir.

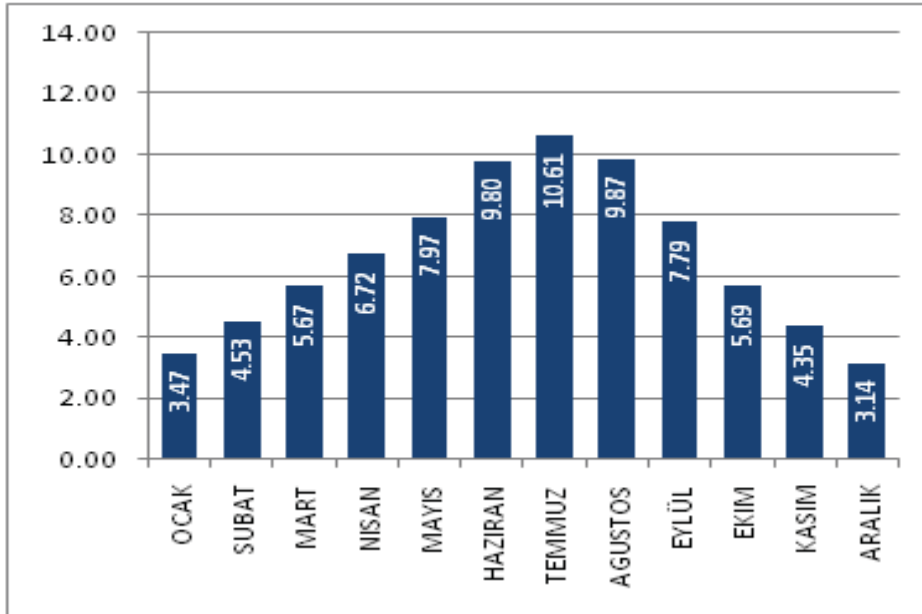
Şekil 4'te, Kastamonu ili ve ilçeleri için oluşturulmuş bir güneş atlasıdır. Buna göre Kastamonu'da genel olarak, güneşleme azdır fakat güney kesimlerde güneşleme nispeten daha fazladır. Kastamonu Merkez'in Güneşlenme potansiyeli sınırlı olup; güneşlemenin en fazla olduğu aylar Haziran, Temmuz ve Ağustos'tur (Bkz. Grafik 11).

Şekil 4: Kastamonu Güneş Atlası

Kaynak: Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, 2012

Grafik 11 Kastamonu Merkez Güneşleme Süreleri (Saat)

Kaynak: Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, 2012

6. Sonuç ve Değerlendirme

Kastamonu, Batı Karadeniz Bölgesinde tarihi ve doğal zenginliklere sahip ve birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bir il olarak ön plana çıkmaktadır. İlin turizm sanayi ve tarım potansiyeli düşünüldüğünde bölgenin önemli illeri arasında yer almaktadır. Yapılan ilçe analiz çalışmaları ve kurum ziyaretleri sonucunda ortaya çıkan öncelikler ve çıktılar aşağıda belirtilmiştir.

- **Nüfus ve Göç**

Kastamonu Merkez'in nüfusu başta ilçelerden aldığı göç artmaktadır. Nüfus artışında il merkezinde bulunan üniversite, askeriye ve polis okulunun da etkileri bulunmaktadır. İl merkezinin yaş yapısına bakıldığında genç nüfusun oranının yüksek olduğu görülmektedir. Nitelikli iş gücü bakımından ise yetersizlikler dikkat çekmektedir. Artan nüfus ve profiline uygun olarak ihtiyaçlarda da artışlar görülmektedir. Bu ihtiyaçlardan en önemlileri sosyal yaşam alanlarıdır. Bu yaşam alanlarının ve bu alanlardan sunulan sosyal, kültürel ve sportif faaliyetlerin de artırılması gerekmektedir.

- **Eğitim**

Merkez İlçede okul öncesi, ilk orta ve lise düzeyinde öğrenci ve öğretmen sayısında sorun bulunmamakla birlikte eğitim hizmetlerinin çeşitlendirilmesi ve kalitesinin artırılması gerekmektedir. Özellikle okul öncesi ve ilköğretim kurumlarının çalışan anneler çalışma saatlerine göre tekrar planlanması önemli görülmektedir. Ayrıca okulların imkânlarının geliştirilmesi eğitim kalitesini artıracaktır. Üniversite eğitim düzeyinde ise barınma ve sosyal faaliyetlerin geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

- **İstihdamın Geliştirilmesi**

Kastamonu Merkez İlçe TR82 Bölgesindeki en gelişmiş ilçedir. Bölgede olduğu gibi merkezde de göç sonucu nitelikli iş gücünün az olması en büyük sorunlardan biridir. İşgücü, istihdam olanaklarının fazla olduğu merkezlere göç etmektedir. Bu sebepten Bölgede iş imkânlarının geliştirilmesi için tedbirler alınmalıdır. İnsanların iş yapabilme ve girişimcilik kapasitelerini geliştirici faaliyetler artırılmalıdır.

Bölgede tarım, hizmetler ve sanayi sektörlerinde potansiyelin etkin biçimde kullanılması ve bu sektörlerde istihdamın artırılması için yenilikçi destek mekanizmaları geliştirilmelidir.

- **Ulaşım Altyapısının Geliştirilmesi**

Kastamonu Merkezden Ankara, Sinop, Çankırı, İstanbul ve diğer ilçelere uygun karayolları bağlantıları bulunmaktadır. Kastamonu'nun coğrafi yapısı dağlık ve engebeli olduğu için karayolu ulaşımında bazı zorluklarla karşılaşmaktadır. Kastamonu-Çankırı-Ankara karayolu bölünmüş yol olup; yolun en zorlu ve problemli kısmını Ilgaz Dağı Geçidi oluşturmaktadır. Geçit tek şeritli olduğu için özellikle kış mevsiminde ulaşımında bazı aksamalar yaşanmaktadır. Ilgaz Dağı tünellerine başlanmış olup; projenin bitirilmesiyle ulaşımında büyük bir ilerleme sağlanacaktır. Kastamonu-Çankırı-Ankara yolu ve Kastamonu D-100 Karayolu bağlantısı çok daha aktif ve işlevsel hale gelecektir.

Kastamonu'da demiryolu bulunmamaktadır. İlerleyen yıllarda Karabük-Araç-Kastamonu demiryolunun inşa edilmesinin Bölgenin kalkınmasında pozitif etki sağlayacaktır. Kastamonu Havalimanı'nın gelecek yıllarda etkinliğinin daha da artırılması gerekmektedir. Kastamonu Havalimanı'ndan günde bir kez yapılan İstanbul seferlerinin ikiye çıkarılması sanayi ve turizm sektörlerinin gelişimi için önemlidir.

- **Turizm**

Kastamonu Merkez inanç turizmi açısından çok büyük potansiyele sahip olup; merkezde çok sayıda tarihi cami ve türbe mevcuttur. Ayrıca Kastamonu Kalesi, Saat Kulesi, Cumhuriyet Meydanı ve Nasrullah Meydanı öne çıkan turistik yerlerdir. Kastamonu, ormanlık varlığı yüksek olan illerden biri olduğu için çok sayıda mesire ve dinlenme yerleri vardır.

Kastamonu Merkez köklü tarihi ile birçok medeniyete ev sahipliği yapmış ve dolayısıyla önemli bir kültürel mirası bünyesinde barındırmaktadır. Özellikle kent merkezinde yapılacak çalışmalarla tarihi kent kimliğine kavuşturulması büyük önem arz etmektedir. Tarihi eser turizmi, spor turizmi, Ilgaz Dağı'nda kış turizmi, geleneksel el sanatları, istiklal yolu bağlamında turizm teşvikleri sağlanmalıdır. Ayrıca konaklama kapasitesini artırılması için başta tarihi konakların konaklama amaçlı dönüşümü olmak üzere 3 ve üzeri yıldızlı oteller özellikle teşvik edilmelidir. İl merkezinin Ankara ve İstanbul'a yakınlığı göz önünde bulundurulduğunda tarihi zenginlikleri ve doğal güzellikleri değerlendirilerek önümüzdeki yıllarda ulaşımında yaşanacak gelişmelerle kongre ve toplantıların yapıldığı bir cazibe merkezi olması yönünde politikalar uygulanabilir.

- **Sanayi**

Kastamonu Merkez birçok sektörde faaliyet gösteren ulusal ve uluslararası çapta bilinen sanayi kuruluşlarına ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca KOBİ statüsünde üretim yapan birçok firma bulunmaktadır. Ağaç işleri, mobilya, gıda ürünleri, yapı malzemeleri, motor ve zincir üretimi gibi çeşitli alanlarda üretim yapılmaktadır. Var olan işletmelerin rekabet güçlerinin artırıcı teşvikler sağlanması gerekmektedir. Ayrıca Ilgaz tünelinin açılması ile birlikte sanayi yatırımlarında olacağı düşünüldüğünde yeni kurulacak şirketlere yönelik teşvikler de artırılmalıdır.

- **Tarım ve Hayvancılık**

Merkezde öne çıkan sektörlerden biri de tarımsal üretim içerisinde yer alan hayvansal üretimdir. Büyükbaş ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğine uygun olan İlçede üretimin artırılması için çalışmalar yapılmalıdır. Hayvancılıkta daha profesyonel ve ortak üretim teşvik edilmelidir. Hayvancılıkta özellikle kanatlı hayvan üretimi de alternatif olarak düşünülebilir. Özellikle İlçenin coğrafi yapısına ve iklimine uygun meyveler tespit edilip; üretimi teşvik edilebilir.

- **Sağlık**

Kastamonu Merkez Batı Karadeniz Bölgesi için bir sağlık merkezi olma potansiyeli taşısa da henüz bunu yeterince kullanamamıştır. Bölgede sağlık alanında hem devlet hem özel sektör yatırımlarının artması ve bu alandaki tüm yatırımların teşvik edilmesi gerekmektedir. Bölgede sağlık sektörünün çeşitlendirilmesi ve kalitesinin artırılması bölgenin kalkınmasında önemli etkenlerden biri olacaktır.

Kaynakça

Eurostat (2009), "Regions of the European Union. A Statistical Portrait"

İçduygu, A., Ünal, T., (1998), "Türkiye'de İçgöç: Sorunsal Alanları ve Araştırma Yöntemleri", Türkiye'de İçgöç, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

İşkur Bölge Müdürlükleri (Kastamonu, Çankırı, Sinop)

KUZKA (2011), "2011 – 2013 TR82 Düzey 2 Bölgesi (Kastamonu, Çankırı, Sinop) Bölge Planı <URL: <http://www.kuzka.org.tr/download/TR-82-bolge-plani-2.pdf>> [Erişim Tarihi: 11.09.2012].

KUZKA tarafından yapılan İlçe Anketleri

Nillson, J. E. (2009), "Perspectives on the European Union" dersi, "Regions in Europe" sunumu, Blekinge Institute of Technology, Karlskrona, İsveç.

T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü

T.C. Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2012), 81 İl Durum Raporu <URL: <http://www.sanayi.gov.tr/>> [Erişim Tarihi: 01.12.2012]

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü

T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Esnaf ve Sanatkarlar Odası

T.C. İçişleri Bakanlığı Dernekler Dairesi Başkanlığı

T.C. Kastamonu Belediyesi Web Sitesi <URL: www.kastamonu.bel.tr> [Erişim Tarihi 07.17.2012]

T.C. Kastamonu Valiliği

T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü, Ankara ve Kastamonu Orman Bölge Müdürlükleri

T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Karayolları Genel Müdürlüğü

T.C. Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Devlet Demiryolları

TR82 Bölgesi İl Müdürlükleri

TR82 Bölgesi Üniversiteleri (Kastamonu, Çankırı Karatekin ve Sinop Üniversiteleri)

TR82 Ticaret ve Sanayi Odaları

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Bölgesel İstatistikler <URL: <http://tuikapp.tuik.gov.tr/Bolgesel/anaSayfa.do?dil=tr>>

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Web Sitesi <URL: www.tuik.gov.tr>

KASTAMONU MERKEZ İLÇE ANALİZİ

**T.C. KUZEY ANADOLU
KALKINMA AJANSI**
NORTH ANATOLIAN DEVELOPMENT AGENCY

Cebirail Mah. Saray Sk. No: 1 37200 Kastamonu / TÜRKİYE
Tel.: +90 (366) 212 58 52 Faks: +90 (366) 212 58 55
E-posta: bilgi@kuzka.gov.tr

www.kuzka.gov.tr
@TC_KUZKA